

गरेन्द्र बहादुर

गौतम बुद्ध

भिक्षु अश्वघोष

धर्मकीर्ति प्रकाशन

(नेपाली भाषा)

(१) बौद्ध प्रश्नोत्तर	(१२) उखानको कथा संग्रह
(२) बौद्ध दर्शन	(१३) बौद्ध जगतमा स्वास्थ्य सेवा
(३) नारो हृदय	(१४) मिलिन्द प्रश्न
(४) बुद्ध शासनको इतिहास	(१५) भ्रमण नारद
(५) पटाचारा	(१६) बेस्मन्तर जातक
(६) ज्ञानमाला	(१७) सतिपट्टान भावना
(७) बुद्ध र वहाँको विचार	(१८) बौद्ध विश्वास भाग १, २,
(८) शान्ति	(२०) बौद्ध दर्पण
(९) बौद्ध ध्यान	(२१) सप्तरत्न धन
(१०) पञ्चशील	(२२) सफलताको रहस्य
(११) लक्ष्मी	(२३) मानव महामानव

Dharmakirti Publication-

(English)

1. Buddhist Economics & The Modern World
2. Dharmakirti Vihar Today
3. Dharmakirti Vihar
4. Dharmakirti in a Nutshell

गौतम बुद्ध

भिक्षु अश्वघोष

आनन्दकुटी

स्वयम्भू

Dhamma Digital

प्रकाशक

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्यायन गोष्ठी

धर्मकीर्ति विहार

श्रीघः नःघ ये

द्वितीय संस्करण-१२००

बुद्ध सम्बत- २५३१

नेपाल सम्बत- १९०७

इस्वी सम्बत- १९८७

विक्रम सम्बत- २०४४

Dhamma.Digital

(स्व० चन्द्रमाया महर्जन)

धर्मदान

Dhamma.Digital

२०४३ श्रावण कृष्णपक्ष एकादसी खुनु चेदया बैसे दिवं-
गत जुया दीह्य चन्द्रमाया महर्जनया पुण्यस्मृतिस (गुणलुमंका)
थुगु धर्मया सफू दान यानापि

म्ह्याय्पि:-

हेरामाया नानीछोरी व लक्ष्मी महर्जन

काय् राजु महर्जन

Dhamma.Digital

प्रकाशकीय

थुगु गौतमबुद्ध धंगु सफू धर्मकीर्ति विहारया १२१ गू गु ग्रन्थ मालाया रूपे पाठकपिनि न्होने तय् दया जिपि सकलें लय्ता वो । थुगु सफुती झो न्ह्याबलें बुद्धपूजा याय् बले व्वने माःगु बुद्ध, धर्म संघया गुणस्मरण नं दु थ्याका बिया । बुद्धपूजा बिधि धुंका पूज्य अश्वघोष भन्ते नं चवया बिज्यागु बुद्ध ब बुद्धया उपदेश पुचः छोटकारि दुथ्यागु खें दु ।

थुगु सफू दिवं त चन्द्रमाया महर्जनया नामं वेकया काय् न्ह्याय् पिसं अज्ञानिपिन्त धर्मया मिखा दया वय्मा अले थुगु पुण्यं परलोक जुया झा म्ह माँ यात नं सुबावती सुवने वनेत हेतु जुइमा धका चन्दा तथा दीगु खः ।

उकिं थुगु सफू छापे यायत चन्दा दाता जुयादीपि वेकया राजु महर्जन, न्ह्यायपिः— हेरामाया, नानिछोरी, लक्ष्मी महर्जन पिन्त नं धर्मकीर्ति विहार पाखें आगलं धन्यवाद दु नापं थजागु धर्मचित्त न्ह्याबलें उत्पन्न जुइमा धका आशीर्वाद बिया चवना ।

वथेन्तु थुगु सफू छापे यायत “गौतम बुद्ध” धंगु युवा वर्गं यात जयाय् खेले दुगु सफू चवया, प्रसे नं बिज्याना गुहालि बिया बिज्यागुलि पूज्य अश्वघोष भन्ते यात नं आपाल धन्यवाद बिया चवना । थथे हे लिपा लिपा नं सफू प्रकाशन याय्गुली गुहालि बिया बिज्याई, उपासक उपासिका पिसं नं ध्यबां गुहालि बिया बिज्याइ धंगु भलसा कया चवना ।

धम्मधती

स्वांया पुन्ही
२५३१ बुद्ध वर्ष

अध्यक्ष धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी
धर्मकीर्ति विहार

फोन नं २-२४५६५

थःगु खँ

थुगु सफू सुइवें (३० वर्ष) न्हापा चवया तयागु खः । जि विदेशे च्वं चवनाबले २०१३ साले शोधाय चतुर्थ विश्वबौद्ध सम्मेलन जुगु उः । अबले धर्मोदय सभां आशायानागु सिक अपो सफू छापे याना बिल । छापे याना तःगु सफू शोले जि चवया तयागु नं 'गौतम बुद्ध' नभं छापे याना तल । सफू जिगु ल्हाती लात । पिने लेखक भिक्षु कुमार-काश्यप व सहयोगी भिक्षु अश्वघोष धका चवया तल । सफू बोना सोधा बले गावकं हे छपाइ दुना चवगु खना । प्रुफ हे मसोसे छापे याना तःगु खने दु । भिक्षु कुमारकाश्यप नं जितः छक धाःगु दु- लेखक अश्वघोष जक तःसा गागुली निःह सिगुं नां तया द्वंकल धका । खजा थुगु सफू च्वय्त वसपोल याके नं गुहाली कयागु दु थें च्वं ।

धर्मोदय समाया सफू धुकुती "गौतम बुद्ध" सफू यवव तयं दनिसां उगु सफू आपालं अरुद्ध जूगुलि थुगु हःनं छापे याना चवना । थुकी संशोधन यानागु दु, तर थुकी नं अशुद्धि खने वत ।

भाषाया बारे छकूचा खँ लिसा काय् त्यना । आतकं जिगु भाय् शुद्ध मज्जुनि । जि व्याकरण मसः । व्याकरणं उस्त ज्या मवो । जितः साधरण जनतां ल्हाइगु भाय् जक यो । जि चवया चवनागु भाय् जनतां ल्हाइगु व च्वइगु भाय् खः उकिं जिगु भाषाय् व्याकरण नं महु एक रूपता नं महु । भाषा नीतिइ जि दृष्टि बिकः जुया च्वन । आनन्द

भूमि व धर्मकीर्ति पत्रिकाय् नेवा भाय् निताजि दु ।

जित गथेः गथे "नेवाले" या थासे "नेपालय्" "थासे" या पलि-
सा "थासय्" 'अबलेया' थासे अबलय्, थौं कन्हया थासे थौं कन्हय्,
चवइगु मयो । दकले मयोगुला मानेयात चवयां गाःथाय्
मानय् यात, थपे जुल, धाः थाय् थपय् जुल, परेजुलया
थासे परय् जुल धका चवइगु । भाय् धंगु साधारण जनतां न चवय् फंगु
जुइमाः न कि साहित्यकारं जक । भाय् अपुसा जक उन्नति जुइ । फति
फतले चिना मतगु व विसर्गं मडुगु भाय् जूसा साधारण जनतां व्वने
न फं चोय् नं फं । स्वयगु, या थासे सोय्गु, स्वाहाजीया थासे
गुहाली ज्वीगुया थासे जुइगु, चवना या थासे चोना
धका छचले फुसा आपासिनं बोने फं । विसर्गं नं मज्जि मगाःथाय् जक
छयलेगु ज्यू । याना, खना, ल्हा इत्यादि थासे विसर्गं मानिग मगाः थाय्
जक छचलेगु ज्यू । याना, खना ल्हा इत्यादि थासे विसर्गं मछ्योसां छुं
मस्यं । फुति फुति अपो तया बुत्ता भरे याय्गु व प्रेसे कम्पोजरया कपा
स्याकेगु ज्या जुया वल । जिगु भाय् कम्पोज याइ बले न प्रेसया मनू नं
छथी हीका बीगु । अले ज्ञान एकरूपता मदया वनीगु ।

थुगु सफुती चन्दा दाताया इच्छा कथं न्हापां बुद्ध पूजा विधि दुथ्या-
का बिया । मेगु बुद्धधर्मया बारे जितः बां लार्थे च्वंगु युवा वर्गयात लोथे च्वं
गु ल्यया सक्षिप्तं बोया तया । 'सांथा गुण' धागु म्ये छपु नं तया बिया ।

अन्ते थुगु सफु छापे याय्गु जिम्मा कया जिगु लेखन शक्तियात
बल बिया बिज्यागुलि अनगारिका धम्मवती प्रति कृतज्ञ जुया ।

ॐ प्रिटिङ्ग प्रेस नं धन्यवादया पात्र जू प्रेसया ज्या हूल जूसां
सफु छापे याय्गु जिम्मा कया छापे याना ब्युगुलि ।

स्वांया पुत्ती

२५३१

भिक्षु अश्वघोष

ध्यानकुटी, भोत

(वनेपा)

क्षमा याचना

शील प्रार्थना याय् न्ह्यो क्षमा फोनेगु वाक्य

ओकास द्वारत्तयेन कतं सब्बं अपराधं खमथ मे भन्ते
(स्वको)

अर्थ- भन्ते, जि शरीरं, वचनं व मनं स्वंगू द्वारं छुं अपराध यानागु
दत्त चाःसा व फुक्क कृपातसे क्षमा याना बिज्याहुं ।

पञ्चशील प्रार्थना

अहं भन्ते तिसरणेन सह पञ्चशीलं धम्मं याचामि
अनुगगहं कत्वासीलं देय मे भन्ते । दुतियम्पि, ततियम्पि

अर्थ- भन्ते, जि त्रिशरण सहित न्यागू शील धर्म फोना चवना, कृपातसे
जित शील बिया बिज्याहुं । नि कोलनं, स्वकोलनं

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स (स्वको)

अर्थ- वस्पोल भगवान् अरहत सम्यक्सम्बुद्धयात् नमस्कार ।

(१)

बुद्धं सरणं गच्छामि ।

बुद्धया शरणं वने ।

धम्मं सरणं गच्छामि ।

धर्मया शरणं वने ।

संघं सरणं गच्छामि ।

संघया शरणं वने ।

द्वितीयम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि ।

निको नं बुद्धया शरणं वने ।

द्वितीयम्पि धम्मं सरणं गच्छामि ।

निको नं धर्मया शरणं वने ।

द्वितीयम्पि संघं सरणं गच्छामि ।

निको नं संघया शरणं वने ।

तृतीयम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि ।

स्वको नं बुद्धया शरणं वने ।

तृतीयम्पि धम्मं सरणं गच्छामि ।

स्वको नं धर्मया शरणं वने ।

तृतीयम्पि संघं सरणं गच्छामि ।

स्वको नं संघया शरणं वने ।

(२)

१. पाणातिपाता वेरमणी सिक्खापदं समादियामी

अर्थ- प्राणघात मद्यायेगु शिक्षा ग्रहण याये ।

२. अदिन्नादाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि

अर्थ- मकीकं मकायेगु शिक्षा ग्रहण याये ।

३. कामेसु मिच्छाचारा वेरमणी सिक्खापदं समादियामी

अर्थ- काम मिथ्याचारी मज्जोगु शिक्षा ग्रहण याये ।

४. मुसावादा वेरमणी सिक्खापदं समादियामि

अर्थ- मज्जुगु छं मल्हायेगु शिक्षा ग्रहण याये ।

५. सुरामेरय मज्ज पमादट्टाना वेरमणी सिक्खापदं
समादियामि

अर्थ- अय्ला, थ्वं आदि काय्योगु पदार्थं मत्त्वेगु शिक्षा पालन याये ।

अष्ट शील

ओकास द्वारत्तयेन कतं सब्ब अपराधं खमथ मे भन्ते
(स्वको धायेगु)

अर्थ- भन्ते, जि शरीर, वचन व मनं स्वंगू द्वारे छुं अपराध यानागु वत
धाःसा व कुक्कं कृदातसे क्षमा याना बिज्याहुं ।

अहं भन्ते, तिसरणेन सह अट्टुङ्ग सम्पन्नागतं उपोसथ
सीलं धम्मं याचामि अनुगहं कत्वा सीलं देथ मे भन्ते।
दुतियम्पि . . । ततियम्पि . . ।

अर्थ- भन्ते, जि त्रिशरण सहित च्यागू अङ्गपूर्णगु उपोसथ शील फीने
कृपातसे जित शील बिया द्विज्याहुं । निको नं स्वको नं
पवने ।

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स
वस्पोल भगवान् अरहत सम्यक सम्बुद्धयात नमस्कार ।

पञ्चशील कायबलेयेतुं बुद्धं सरणं गच्छामि आदि स्वको व्वनेगु ।

- (१) पाणातिपाता वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
प्राणघात यायेगु कर्म तोतेगु शिक्षा ग्रहण याये ।
- (२) आदिन्नादाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
मबीकं कायेगु कर्म तोतिगु शिक्षा ग्रहण याये ।
- (३) अब्रह्मचरिया वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
अन्नहाचर्या तोतेगु शील (सदाचार) पालन याये ।
- (४) मुसावादा वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
मखुगु खे लहायेगु बानि तोतेगु शिक्षा ग्रहण याये ।
- (५) सुरामेरय मज्ज पमादट्टाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
अय्ला एवं आदि काययोगु पदार्थ व्याकं तोतेगु नियम काये ।
- (६) द्विकाल भोजना वेरमणी सिक्खापदं समादियामी ।
बित्थाप्पमे (बान्हि लिपा) भोजन मयायेगु शील ग्रहण याये ।
- (७) नच्च,गीत, वादित, बिसूक दस्सन,मालागन्ध बिलेपन धारण मण्डन
बिभूसणट्टाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

(ज्याय् खेले म्दुगु) प्याखँ, म्ये, बाज आदि ग्यानापुसे च्वंगु दृश्य स्वयेगु, व ध्यवा खववंगु स्वांमाः अत्तर आदि विलाषिता उतावल पदार्थ सेवन यायेगु बानि तोतेगु शिक्षा ग्रहण याये ।

(८) उच्चासयन महासयना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

तज्जागु तसकं मूवंगु नाइसेच्वंगु लासाय् मद्यनेगु शिक्षा ग्रहण याये ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

बुद्ध वन्दना

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

वस्पोल भगवान् अर्हत सम्यक्सम्बुद्धयात नमस्कार

इतिपि सो भगवा अरहं सम्मासम्बुद्धो, बिज्जा चरण सम्पन्नो, सुगतो, लोकविद्, अनुत्तरो पुरिस दम्म सारथी सत्था देवमनुस्सानं, बुद्धो भगवाति ।

अर्थ- वस्पोल भगवान् अर्हत खः, बांलाक ज्ञान लाभ याना बिज्याम्ह खः, विद्या व आचरण युक्तह्य खः, भिगु लेंवी बिज्याम्ह खः, विश्वया खँ स्यूम्ह खः, हारापिन्त दमन याना बिज्याम्ह खः, मनुष्य देवपिनि गुरु खः, बोध जुयः बिज्याम्ह बुद्ध खः, क्लेशयात नाशयाना बिज्याम्ह भगवान् खः ।

नमो तस्स सम्मासम्बुद्धस्स ।

अर्थ- उजाम्ह सम्यक्सम्बुद्धयात नमस्कार ।

ये च बुद्धा अतीता च, ये च बुद्धा अनागता ।

पच्चुप्पन्ना च ये बुद्धा, अहं वन्वामि सब्बदा ॥

(५)

अर्थ- न्हापा जुया विज्याय् धुं कुपि बुद्धपिन्त नं, लिपा जुया विज्याइणि
बुद्धपिन्त नं, आः दुपि बुद्धपिन्त नं जि सदा नं दन्वना याये ।

नत्थि मे सरणं अञ्जं बुद्धो मे सरणं वरं ।

एतेन सच्च वज्जेन, होतु मे जय मङ्गलं ॥

अर्थ- बुद्ध छम्ह बाहेक मेपि जित शरण मदु थ्वहे उत्तम शरण खः ।

थ्व सत्य वचनया प्रभावं जितः जय मङ्गल जुइमा ।

उत्तमङ्गेन वन्देहं, पादपंसु वरुत्तमं ।

बुद्धेयो खालितो दोसो, बुद्धो खमतु तं ममं ॥

अर्थ- बसपोलया तुत्तिपालीं च्वंगु 'धू' यात जि उत्तम आःपाः शिरं
बन्वना याये । यदि बुद्धया प्रति छुं अपराध यानागु दत धाःतः,

उकियात बुद्धं क्षमा याना विज्याहं ।

बुद्धं जीवित परियन्तं, सरणं गच्छामि ।

अर्थ- जीवन दत्तले जि बुद्धया शरण वने ।

धर्म वन्दना

स्वाकखातो भगवता धम्मो, सन्दिट्टिको, अकालिको एहि
पस्सिको ओपनयिको पच्चत्तं वेदि तब्बो विञ्जू-
हीति ।

अर्थ- थ्व धर्म भगवान्द्वारा कालाक कनातः गु खः, थ्वहे जन्मे खने दयेक

फल दइगु धर्म खः, ई बित्ते मज्जीवं फल दइगु खः । थनवया

परिक्षा याना सो बा धाय् बहुगु धर्म खः, च्चे थत यंकीगु धर्म
खः । बुद्धिमानो न्ह्याम्हसिनं नं थः थम्ह थ्वीका कायेमाःगु धर्म
खः ।

नमो तस्स निय्यानिकस्स धम्मस्स ।

अर्थ-उजागु निर्वाणे यंकीगु धर्मयात नमस्कार ।

ये च धम्मा अतीता च, ये च धम्मा अनागता
पच्चुप्पन्ना च ये धम्मा, अहं वन्दामि सब्बदा ॥

अर्थ-न्हापा दुगु धर्मयात नं, लिया देगु धर्मयात नं, आः दुगु धर्मयात
नं जि सदानं वन्दना याये ।

नात्थि मे सरणं अञ्जं, धम्मो, मे सरणं वरं ।

एतेन सच्चवज्जेन, होतु मे जय मङ्गलं ।

अर्थ-धर्म वाहेक मेगु जित शरण मडु, थ्वहे उत्तम शरण खः । थ्व सत्य
वचनया प्रभावं जित जय मङ्गल उवीमा ।

उत्तमङ्गेन वन्देहं धम्मञ्च तिविधंवरं ।

धम्मेयो खलितो दोसो, धम्मो खमतु तं ममं ॥

अर्थ-पर्याप्ति, प्रतिपत्ति, प्रतिवेध, स्वता प्रकारं उत्तमगु धर्मयात जि
शिरं वन्दना याये । यदि धर्मया प्रति छुं अपराध बत धाःसा
उकियात धर्मं क्षमा याना विज्याहुं ।

धम्मं जीवित परियन्तं, सरणं गच्छामि ।

अर्थ-जीवन दत्तले जि धर्मया शरण बने ।

संघ वन्दना

सुपटिपन्नो भगवतो सावक संघो, उजुपटिपन्नो
भगवतो सावक संघो, त्रायपटिपन्नो भगवतो सावक
संघो, सामीचि पटिपन्नो भगवतो सावक संघो । यदिदं
चत्तारि पुरिसयुगानि अट्ट पुरिसपुग्गला एस भगवतो
सावक संघो, आहुनेय्यो, पाहुनेय्यो, दक्खिनेय्यो,
अञ्जलि करणीयो, अनुत्तरं पुञ्जवत्थेत्तं लोकस्साति ।

अर्थ-भगवान् बृद्धया श्रावकसंघं बालाक धर्माचरण याइपि खः ।

तप्यंगु मार्गे बिज्याइपि खः, न्यायनिर्वाण मार्गे बिज्याइपि खः ।

गौरवपूर्वकं धर्माचरण याइपि खः, थुपि प्यज्ज्वल पुरुषपि दु,

क्याम्ह व्यक्तियि दु, थुपि हे भगवान्या श्रावकसंघं खः,

आदरणीयं, पाहुना याये योग्यं, दान वी योग्यं, नमस्कार

याये योग्यं लोकजनपिनि अपरिमित पुण्यक्षेत्रं खः ।

नमो तस्स अट्टारियपुग्गल महासंघस्स ।

अर्थ-उज्जापि आर्यघण्ट पुद्गल महासंघपिन्त नमस्कार ।

ये च संघा अतीता च, ये च संघा अनागता ।

पञ्चुप्पन्ना च ये संघा, अहं वन्दामि सब्बदा ॥

अर्थ न्हावा जुया बिज्याय् धुं कुं पि संघपिन्त नं, लिवा जुया बिज्याइपि

संघपिन्त नं, आः दुपि संघपिन्त नं, जि सदानं वन्दना याये ।

नत्थिं मे सरणं अञ्जं, संघो मे सरणं वरं ।
एतेन सच्च वज्जेन, होतु मे जय मङ्गलं ॥
अर्थ-संघ बाहेरु मेरिं जित शरण मदु, श्वहे उत्तम शरण खः । श्व
सत्य वचनया प्रभावं जित जय मङ्गल उवीमा ।

उत्तमङ्गेन वन्देहं, संघञ्च तिविधुत्तमं ।
संघेयो खलितो दोसो, संघो खमतु तं ममं ॥
अर्थ-(असेख, सेख, पृथगजन धका) स्वता प्रकारबा उत्तम संघपिन्त
जि शिरं वन्दना याये । यदि संघया प्रति यानागु छुं अपराध दत्त
घाःसा उक्कियात संघं क्षमा याना बिज्याहुं ।
संघं जीवित परियन्तं, सरण गच्छामि ।
अर्थ-जीवन दत्तले जि संघया शरण बने ।

जल-पूजा

अधिवासेतुनो भन्ते, पानीयं उपनामितं ।
अनुकम्पं उपादाय पटि गण्हातु मुत्तम ॥
अर्थ-भो भगवान्, (श्वनेगु) जल चढेयाय् धुन, स्वीकार याना
बिज्याहुं । जिमि उपरे अनुकम्पया तथा ग्रहण याना बिज्याहुं ।

खाद्य-पूजा

अधिवासेतुनो भन्ते, खज्जकं उपनामितं ।
अनुकम्पं उपादाय-पटिगण्हातु मुत्तम ॥

अर्थ-भन्ते छलपोलयात विभिन्न खाद्य पदार्थं चढेयाये धुनः स्वीकार
याना बिज्याहूं । जिमि उपरे अनुकम्पातया ग्रहण याना बिज्याहूं ।

भोजन-पूजा

अधिवासेतुनो भन्ते, भोजनं उपनामितं ।

अनुकम्पं उपादाय, पटिगण्हातु मुत्तम ॥

अर्थ-भन्ते, भोजन चढेयाये धुन, स्वीकार याना बिज्याहूं । जिमि उपरे
अनुकम्पातया ग्रहण याना बिज्याहूं ।

प्रदीप-पूजा

घनसारप्पदित्ते न दीपेन तमधंसिना ।

तिलोकदीपं सम्बुद्धं, पूजयामि तमोनुदं ॥

अर्थ-त्रिलोकया प्रकाश जुया बिज्याम्ह सम्यक्सम्बुद्धयात अन्धकार नाश
याइगु चन्दनादि ध्व प्रदीपं पूजा याये ।

पुष्प-पूजा

वण्णगन्ध गुणोपेतं, एतं कुसुम सन्तति ।

पूजयामिमुनिन्दस्स सिरीपाद सरोरूहे ॥

अर्थ-वर्णं व सुगन्धं युक्तगु ध्व स्वी शाक्य मुनिन्द्र भगवान् बुद्धया चरणे

पूजा याये ।

पूजेमि बुद्धं कुसुमेन नेन

पुञ्जेन मेतेन च होतु मोक्खं

पुष्पं मिला याति यथा इदम्मे

कायो तथा याति विनास भावं

अर्थ-श्व स्वानं बुद्धयात पूजा याये, थुक्किया पुण्यं जित मोक्ष लाय्मा ।

श्व स्वां सुखु विनाशंथे श्व जिगु शरीर विनाश जुया वतीतिनी ।

धूप-पूजा

गन्ध सम्भार युत्ते न धुपेनाहं सुगन्धिना ।

पूजये पूजनेय्यन्तं-पूजा भाजन मुत्तम ॥

अर्थ-पूजा याय्त उत्तम पात्र जुया बिज्याम्ह पूज्य भगवान् बुद्धयात

श्व सुगन्धयुक्तगु धूपं पूजा याये ।

चेत्य-पूजा

Dhamma.Digital

वन्दामि चेतियं सब्बं सब्ब ठानेसु पतिट्ठितं ।

सारीरिक धातु महाबोधि बुद्धरूपं सकलं सदा ॥

अर्थ-न्हाथाय् प्रतिष्ठित जुया च्वंगु चेत्ययात नं, भगवान्था पवित्त

धातुयात नं, महाबोधि वृक्षयात नं, बुद्ध रूपयात नं जि सदां नं

वन्दना याये ।

क्षमा याचना

कायेन वाचा चित्तेन, पमादेन मयाकृतं ।

अचवयं खम मे भन्ते, भूरिपञ्चो तथागत ॥

अर्थ-मो भगवान्, यदि जिगु काय-वाक चित्त द्वारा प्रमाद वश छुं
अपराध यानातयागु दुसा, गम्भीराति गम्भीरगु प्रज्ञा दुम्ह छल्पोल
तथागतं जित क्षमा याना विषयाहुं ।

आशिका

इमाय बुद्ध पूजाय, कताय, सुद्ध चेतसा ।

चिरं तिद्धतु सद्धम्मो, लोको होतु सुखी सदा ॥

अर्थ-बुद्ध जित्त बानागु थ्व बुद्ध-पूजा द्वारा प्राप्त जुङ्को पुण्यया
प्रभावं तथागतया सद्धर्म चिरस्यायी ज्वीमा, सकल लोक सुखी
ज्वीमा ।

इमाय बुद्ध पूजाय यं पुञ्जं पसुतं मया ।

सब्बं तं अनुमोदित्वा, सब्बेपि तुट्ठमानसा ॥

अर्थ-थ्व बुद्ध-पूजा द्वारा जित गुत्ति पुण्य प्राप्त जुगू दु, व व्याक्क पुण्य
खना सन्तुष्ट जुया सकसिनं अनुमोदन या ।

पुरेत्वा दान सीलादि, सब्बापि दसपारमी ।

पत्वा यथिच्छित्तं बोधि, फुसन्तु अमतंपदं ॥

अर्थ दान शीलादि दश पारमी व्याक्कं पुरेयाना थःगु इच्छानुसार
उत्तमगु बोधि प्राप्त याना निर्वाण सुख अनुभव थाये दय्मा ।

प्रतिपत्तिपूजा (धर्मपूजा)

इमाय धम्मानु धम्म पटिपत्तिया बुद्धं पूजेमि ।
इमाय धम्मानु धम्म पटिपत्तिया धम्मं पूजेमि ।
इमाय धम्मानु धम्म पटिपत्तिया संघं पूजेमि ।
अद्धा इमाय पटिपत्तिया जातिजरा व्याधि
मरणम्हा परिमुच्चिस्सामि ।

अर्थ-श्व धर्म आचरण द्वारा बुद्धयात पूजा याये ।

श्व धर्म आचरण द्वारा धर्मयात पूजा याये ।

श्व धर्म आचरण द्वारा संघयात पूजा याये ।

श्व धर्म आचरण द्वारा अवश्य न जि जन्म जरा व्याधि मरणं
मुक्त बुये ।

इमिना पुञ्ज कम्मेन, मामे बाल समागमो ।
सतं समागमो होतु, याव निब्बान पत्तिया ।

अर्थ-श्व पुण्यया प्रभावं बालजनपिनि सङ्गत याय् म्वालेमा निर्वाण ।

मथ्यंतले सत्पुरुषपिनि सत्संगत याय् दयेमा ।

इदम्मे पुञ्जं आसवक्खया वहं होतु ।

इदम्मे पुञ्जं निब्बानस्स पच्चयो होतु ।

इदम्मे पुञ्जं सब्बेसत्ता अनुमोदन्तु ।

अर्थ-श्व जिगु पुण्यं प्राश्रव क्षय ज्वीमा ।

श्व जिगु पुण्य निर्वाणया हेतु ज्वीमा ।

श्व जिगु पुण्ययात सकल सत्त्वपिणं अनुमोदन यायेमा ।

पुण्यानुमोदन

इद वो ज्ञातीनं होतु सुखिता होतु ज्ञातयो (स्वको)
एत्तावता च अम्हेहि, सम्भतं पुञ्ज सम्पदं
सब्बे देवा अनुमोदन्तु सब्ब सम्पत्ति सिद्धिया

एत्तावता च अम्हेहि सम्भतं पुञ्ज सम्पदं
सब्बेसत्ता अनुमोदन्तु सब्ब सम्पत्ति सिद्धिया

एत्तावता च अम्हेहि सम्भतं पुञ्ज सम्पदं
सब्बेभूता अनुमोदन्तु सब्ब सम्पत्ति सिद्धिया

अर्थ-एव जित्तु पुण्य जित्तु धर्मवित्तित्त प्राप्त जुइमा । एव पुण्यया
प्रभावं इमित्त सुख जुइमा ।

अथाय तक जित्तिसं प्राप्त यथाय वयागु पुण्य सम्पत्ति सकल
देवतापितं अनुमोदन या । फुक सम्पत्ति सिद्ध जुइमा ।

अथाय तक जित्तिसं प्राप्तमाना वयागु पुण्य सम्पत्ति सकल
प्राणीपितं अनुमोदनया ।

अथाय तक जित्तिसं प्राप्त यानागु पुण्य सम्पत्ति मद्या वने
धुं कुपि सकलितं अनुमोदनया ।

सम्मो तस्स भगवतो अरहतो सम्म' सम्बुद्धस्स ।

गौतम बुद्ध

गौतम बुद्ध जन्म ज्वी न्ह्यो भारते मे मेपि शास्त्र धायक
च्वं मि खुह्य जन्म जुया च्वनेधुं कुगु खः। न्यी न्यास ई न्ह्यपा नं
थौं थे हे समाजे भयंकरगु अशान्ति, ल्वापु कलह फँले जुया
च्वंगु खः। नाप नापं शान्तिया नं चर्चा जुया च्वंगु खः। थथे
अशान्तिया वातावरण जुया च्वं बले छह्य छह्य महापुरुष
धापि वया न्हु न्हुगु लँ क्यना जनताया मार्य प्रदर्शक जुया
च्वंगु खः। तर मानव समाजे शान्तिया थासे अशान्ति जक जूय
खने दु। गुगु कि मानव प्रगतिया हा स्वतन्त्र चिन्तन खः वहे
मदया वन। महापुरुषत दयावो लिसे ऊरुं मानवया प्रगतिस
वाधा जुया वल; मतलव ध्व खः कि इमिगु लँपू ज्या मबिल।
गुगु आशा कया धर्मया शरण वंगु खः अन निराश जक जुल।
अले मनूतय कल्पना जुल— छु शान्तिया दूत धापि महापुरुषत
सुं हे मंत ला ? मेपि जन्म काः बइ हे मखुत ला?

(१५)

अवले मनूत निगू भागे लाना च्वने धुकुगु खः । छथ्व
शास्वत दृष्टिस लापि छथ्व उच्छेद दृष्टिस लाना च्वपि ।

शास्वत दृष्टिस लाना च्वपिनि विचार खः अत्रम सदा-
कालिक खः अनित्य मखु ।

उच्छेद दृष्टिस लाना च्वपिनि विचार खः मरणं लिपा
हानं जन्म काई मखु; हे जन्मे मोज याये फको पाको ।
एवं प्रकार नाना प्रकारया दृष्टि राज्य याना च्वगु समये
नेपाल राज्यया दुने लुम्बिनी कगीचाय् छह्य महापुरुषं जन्म
काल । वया नां खः सिद्धार्थ कुमार ।

सिद्धार्थ कुमार बालक अवस्थां निसंचिन्तन शील।
न्ह्याबले उदास । सिद्धार्थया उदास मन व चिन्ता शील रक्क
चक्केत सुद्धोदन राजा मयागु प्रयत्न छं मदु । थः काय यात
राज्य सिंहासने फयतुके माला याय जिक्को उपाय यात ।
कला ब्याहायाना विल । स्वंगू ऋतु यात लोगु दरवार दयका
विल; व फुककं व्यर्थ जुल । व्यर्थ छाय मज्जी ? सिद्धार्थ
कुमारं खना च्वन दरवारं पिने हा हा कार मचे जुया च्वंगु ।
सकभनं अशान्ति व आर्थिक संकटया नृत्य जुया च्वंगु ।

सिद्धार्थ कुमारं राज्यं ह्याय तोतल ?

सिद्धार्थ कुमारं कल्पना यात— जि याकचा थथे सुख व
बंभव बिलासं दरवारे च्वं च्वनां छु याय् । दरवारे च्वं च्वनां
दुखी पिनि सेवा याय्गु अवसर चूलाई मखु न उलि स्वतंत्र हे
दई । दुखीपिं आपालं दनि । थथे मती ततं छन्हु राज्य तोता
हे विज्यात ।

आपासिया कल्पना कथ सिद्धार्थ कुमारं गृहत्याग यागु बुढा
रोगी, सीह्य, व भिक्षुया रूप खना । तर सिद्धार्थ कुमारं थ्व
प्यंगु जक रूप खना अभिनिष्क्रमण यागु मखु वरू समाजया
भयंकरगु विषमता व संघर्ष खना खः धयागु विचाः याय् थाय्
दु । ह्याय धासा सिद्धार्थ कुमार जन्म जुया विज्यागु समये
गरीवी व अशिक्षिततां याना नाना प्रकारया दुखं जनतां पी-
डित जुयाच्चंगु धयागु कीसं स्वीकार याये फु ।

छन्हु सिद्धार्थ कुमार वगैचाय चाह्यु वं बले माय् विलि-
चां लाप्चात नुनां च्वंगु खन । माय् बिलिचित ब्यां चां नुना
च्वंगु खन । ब्यां यात सर्पं नुना च्वंगु खन । सर्पयात नं ब्यां
यात नं इमां दया मकुगु खन । एवं प्रकारं बलाह्य प्राणीं
बमलाम्हेसित शिकार याना च्वन । थ्व ला क्षूद्र प्राणीपिनि

विचे च्वंगु खँ खः । उखे मनूतय्गु विचे थजागु हे संघर्ष खन,
 राजां राजा यात कोतेलेगु छगू वर्ग मेगु वर्ग यात कोतेलेगु
 जक बानि खः । ऊच नीचया भेद भावं
 याना मनूनं मनूयात क्वह्य का च्वन । नये मखना
 मनूत दुख सिया च्वन । थजागु विषमता समाजे खँ बले राज्य
 खना वाक्क वेकल । मती तल जि थजागु विषमता मरेकेगु
 प्रयत्न याय् मफइला; अजागु लँ माले मफइला ? थजागु हे
 समाजया संघर्ष खना संघर्ष ह्यो यायेत गृहत्याग यागु सित्राय
 संसारं अलग जुया याकचा जंगले च्वनेत मखु ले ।

राज्यतोता शान्तिया लँ मा मां वना च्वन । तत-हं पि
 महात्मात नाप सत्तमंगत यात तर निराश । फुकसियां विश्वाप
 खः शरीरयात दुःख विया तपस्या याना निर्वाण प्राप्त यायेगु ।
 सिद्धार्थ कुमारं थ्वीका काल थ्व नं व्यर्थ खः । थ्व नं समाजया
 विषमता व अशान्ति मरेकेत छुं खेले मदु ।

अनं लिपा स्वतन्त्र विचारं हे शान्तिया लँ मालेगु प्रयत्न
 यात । छन्हु याकचा हे बुद्ध गयाय वंगल सिमाया क्वे ध्यान
 मग्ग जुया च्वंगु अवस्थाय् अद्भुतगु ज्ञान न्ह्यपूं त्वीका
 माला हल गुकि वसपोलं संसारया यथार्थ तत्व सीका काल ।
 थनं निसें वसपोलयात गौतम बुद्ध धाल । वसपोलं थ्वीका काल
 दुःख, दुखया हेतु, दुःख मरेकेगु व दुःख अन्त जुइगु मार्ग ।

न्हूगु ज्ञान प्राप्त ज्वीवं तःन्हूमच्छि चच्छि न्हिच्छि थ्व हे

चिन्ताय दुवे जुल कि जि थ्व थ्वीका कयागु संसारया यथार्थ
 तत्व न्हापां सुयात कने, गथे प्रचार याये । न्हापां छकला प-
 लायनवादी नं ज्वी धुंकुगु खः । वसपोलं विचार यात थ्व जि
 थ्वीका कयागु ज्ञान साधारण जनतां थ्वीका काये फै मखु ।
 आपा सिया बुद्धि विकास मजू न । आपाल मनूत राग, द्वेष
 व मोहया जाले तवयना च्वन, जपागु न्हायापनं न्ये पा खवगु
 न्हायपनं पिछ्छेया बी । मयेल आ जि याकचा जगले वना
 शान्तिया अनुभव या वने । तर हामं छक विचा यात । अले थःत
 थह्यं धाल-छ गपायसकं पलायन वादी जूगु । छु छं लोमनला छु
 उद्देश्य ज्वना कला काय राज्य तोता वयागु? छ सीकेमाः संसारे
 सकलें मूर्ख मखु, बुद्धिया विकास जुया च्वंपि वा न्ह्यपु दुपि नं
 दु । जित थन हे तप भ्रष्ट जुल धका तोता वंपि न्याह्य पा-
 सापि बनारस या लिक्क सारनाथे च्वं च्वंगु दु । अपि भचा
 बुद्धि दुपि ख । जि अपि न्याह्य सित उपदेश वी । अपि वसे
 काय धुन धाय् वं छगू संघ सङ्गठन याय् । अले न्हूगु सिद्धान्त
 प्रचार याय् । थथे मती तया बुद्धगयां तप्यंक सारनाथ वि-
 ज्यात । उपदेश बी धुने वं अपि पञ्चवर्गीय न्याह्य वसपोलया
 शिष्य जुल ।

गौतम बुद्धया धर्मचक्र प्रवर्तन

अन वसपोलं सर्वं प्रथम धर्मचक्र चाहिका विज्यासे आज्ञा जुया विज्यात- द्वे मे भिक्खवे अन्ता पब्बजितेन न सेवितव्वा अर्थात्- हे भिक्षुपि! प्रब्रजित पिसं निगू अन्त सेवन याय मज्जू वा अभ्यास याये मज्जू । व निगू अन्त छु ? अत्तकिलमथानु-योग व काम सुखल्लिकानुयोग ।

न्हापां यागु अन्त खः शरीरयात दुःख विइगु वानि अर्थात् शरीरयात गुलि आहारया आवश्यकता दु उलि सेवन मयासे च्वनेगु । निगूगु अन्त खः- आपालं सुख सीगुली संलग्न जुइगु अर्थात् वैभव बिलासे च्वना सुख सिइगु आशा याय्गु । संक्षेप धाल धाःसा निगू अन्त खः धनी व गरीब । थ्व नितां सेवन याये मते थुकिया दश्वी च्वंगु मार्ग ल्यया का । थ्व हे मार्ग यात खः आर्य अष्टांगिक मार्ग वा मध्यम प्रतिपदा धागु । धर्मचक्र चाहिके धुने वं हे बनारसे च्वंहा यश पुत्र मेपि पीगुम्ह पासापि नाप वसपोलया शिष्य जुल । ।

आदर्श संघया संगठन

गौतम बुद्धे न्हापां संघ समाजया संङ्गठन छाये यानां विज्यागु तथा भिक्षुपिन्त नि न्हापां छाये उपदेश विद्या विज्यागु ।

धन व धनोपार्जन मार्ग व्यक्तिगत जूगुया दोष जक मखु उकि जुया च्वंगु मानव समाजया दुःख पीडा व विषमता चांलाक हे गौतम बुद्ध सीका विज्यात जुइ धयागु थुकी छुं शंका मदु । तृष्णा फुक्क दुखया हा धयागु व तृष्णायात हां निसें लिना बां छोय्वं श्रेष्ठत्वे (अर्हत्वे) थ्यनी घका आज्ञा जुया विज्यागु खः । अयन् धनोपार्जन मार्ग सामूहिक वा राष्ट्रीकरण यायेगु तत्कालीन समाजया अनुमारं याय् फईगु ज्या मजुया थः प्रव्रजित जुया श्रावक सव सम्पूर्ण सणजवादी ढंगगु (संघ) दयका आज्ञा जुया विज्यागु नियमं गृहस्थी समाजयात आदर्श व शिक्षा विइ माला खः । आ गृहस्थ प्रव्रजि । निगू पक्षं नं थ्व आदर्श काय् वहगु जक मखु ज्या हे याना यकेगु अवस्था जुयाचवन । थ्व आदर्श कया च्वंगु देश नं मदुगु मखु । वाम्तवे समाज यात आदर्श विइ माला हे खः गौतम बुद्ध समाजवादी संघया संगठन याना नियम दयका विज्यागु ।

थ्व संघे व्यक्तिगतया खँ छुं हे मद्दु । केवल च्याता वस्तु जक
दु भिक्षु पिनि व्यक्तिगतया रूपे प्रयोग यायेगु । मेगु संघया
आज्ञा बिना छुं नं तय मज्यू । व च्याता वस्तुः—

- (१) निवः दुगु चीवर (गा) छपु
- (२) छकः दुमु चीवर (मा) छपु
- (३) क्वे चीमू अन्तर वासक (लुंगी) छपु
- (४) काय बन्धन (जनी) छपु
- (५) मुलु सुका
- (६) खोचा छपु
- (७) पात्र छग भिक्षा फोनेत
- (८) ल छाने यायेगु काप छकू

थनं अतिरिक्त न्ह्यागु प्राप्त जूसां नं सामूहिक खः ।

अपसोस्या खँ ख थ्व सिद्धान्त न अवलेया समाज
थ्वीका काः न राजा आदि धनी वर्ग थ्वीका का । भिक्षु संघ
यात जक सीमित याना तल । फल स्वरूप लिपा जूलीसे भिक्षु
संघे नं थ्व सिद्धान्त कार्यरूपे परिणत मजुल धर्यां अत्युक्ति ज्वी
मखु । संघया विचे व गृहस्थ समाजया विचे थ्व सिद्धान्त
व्यवहार याना यंकूगु जूसां प्रथम महायुद्ध व द्वितीय महायुद्ध
ज्वी थाय् हे मद्दु ।

संघ स्थापना याना विज्याय् धुनेवं गौतम बुद्ध भिक्षु
पिन्त आज्ञा जुया विज्यात आ छीपिं देव क मनुष्य धर्यागु

फुक्क बन्धनं मुक्त जुल । कीपिं स्वतंत्र जुल । आ न्हूगु ज्ञान
 गनं गामे व नगरे वना प्रचारया वने माल गुकि कि आपासिया
 हितया लागि, सुखया लागि उपकार ज्वी । आपासित ज्यू
 कथं, सदांयात ल्वै कथं, सकसिनं ध्वी कथं उपदेश व्यू हुँ ।
 आपासिया बुद्धिया विकास मज्जुनि उकि सरल रूपं प्रचार याहुँ
 छथासं चोने मते । जिनं चाह्यु वने तेना ।

चरथं निक्खवे चारिकं बहुजनं हिताय बहुजनं सुखाय लोकानु
 कम्पाय अरंदायि हिताय सुखाय वेव ममुस्सा नं

(महाविर्ग १७)

(११)

अबले भिक्षुपिसं समाजयात ब्यूगु उपदेश छु ?

कीसं न्यना तयागु दु बुद्धं चतुरार्यं सत्यं यात यथार्थं रूपं
सीका बुद्धत्वं प्राप्तं यात । तथा संसारं दुक्खं मुक्तगु निर्वाणे
वनेगु लं वयनं । बुद्धया आज्ञानुसारं भिक्षुपि गां गामे वना बहु
जन हिताय, सुखाय ब्यूगु उपदेशं छु धयागु कीसं सीकेगु
अत्यावश्यकं खः ।

कीसं त्रिवारं यायफु साधारणं रूपं गामे ऋषिं निर्धनं
जकं मखु अशिक्षितं नं ख, वथेन्तु पवित्रता व निरोगी भाव
अभिके म्ही हे धायफु । अमितं चतुआर्यं सत्यं व निर्वाणं तथा
अभिधर्मया खं कनेगु सिवे न भौतिकं वा लौकिकं उन्नतिया
वारे सरलं विचारं मालां ऋगु खः । अशिक्षितं व निर्धनापि
गृहस्थं पिन्तं लोगु उपदेशं बियात्तं त्रिपिटके जाया चवगु दु ।

अपराधं व दुष्चरित्रया मूलकारणं निर्धनं वा गरीबी
धयागं दीर्घनिकायया चक्कवत्तिं सिंहं नादं सूत्रे बांलाकं वयना
तःगु दु । थुगु सत्यं यात सीका कागु जुया धनं कमाय यायगु
या मूल्यं व आर्थिकं उन्नतिं मनुष्यं जीवनं उत्थानया निति

अत्यावश्यक धयागु गौतम बुद्ध' जक मखु भिक्षुपिसं नं देश-
वासी जनता यात थ्वीका विल । दण्डवीगुलि खुया काय्गु
आदि अपराध मदय्के मफु धयागु व अजागु अपराध मरेकेत
मनूतय्त थथःगु ईलम वांलाक याना जीविका याय्त साधन
पुरेयायमा धईगु खँ दीर्घनिकाया कूटदन्त सूत्रे वांलाक खने दु ।

धन दईगु (अत्थिसुख) वहे धन वांलाक प्रयोगयाना
चवनेगु (भोग सुख) साहु कयंका चवने म्वाकेगु (अनण सुख)
निर्दोषी जुया जीविका याना चवनेगु (अनवज्ज सुख) थ्व
प्यता गृहस्थ तय्गु सुख खः धयागु खँ अंगुत्तर निकाये कयना
तःगु दु ।

थमं यानागु ज्याय् कुतः बीगु व उत्साह याना यंकेगु
(उत्थानसम्पदा) कमाय यानागु धन व वस्तु रक्षा यायगु
(आरक्खसम्पदा) भिपि नाप आश्रय यायेगु (कल्याणमित्रता)
आम्दानी अनुसारं खर्च यायेगु (समजीविकता) थ्व प्यता
मनूतय्त थुगु हे जन्मे जीवन सफल व सुखमय यायेत उपकार
जू धयागु नं अंगुत्तर निकाये खने दु ।

“एकेन भोगे भुञ्जेय्य द्वाहि कम्मं पयोजये

चत्तेत्थं च निधापेय्य आपदासु भविस्सति”

धया तःथे कमाय यानागु धने प्यञ्जे छञ्च ह्निह्नि खर्च
यायेत, निभाग थःगु इलमे लगे यायेत, प्यंगुगु भाग लिगु

आवश्यक ज्की बले ज्या कावत् सुरक्षित याना तय्मा धयागु
उपदेश विया तःगु दु ।

खतु ष्वे भिक्षुपिसं समाजयात ंयूगु उपदेश नं गीतम
बुद्धया हे उपदेश ख । आःगीतम बुद्धं स्वयं बिया विज्यागु
उपदेश पाखे छक नं पला न्ह्याकेनु । क्वे वईगु फुक्क घटना
बुद्धं बुद्धत्थ प्राप्त याना पीन्यादँ तक उपदेश बिया विज्यागु
अवस्था यागु ख ।

Dhamma.Digital

121

प्लाथे पित्याईगु थें तधंगु रोग मेगु मद्दु

थ्व प्ला: छगलं याना मनून छु जक पाप मया । खुया न कया च्वन । हेका नं च्वन । स्थाना नं च्वन । स्वर्गे वनेगु लं नं कयना च्वन । फोनानं च्वन । त्यो मत्यो धका न मधा । “बुभुक्षितः किं न करोति पापं” अर्थात् नये पित्यामेस्यां छु जक पापकर्म मयाइ धयातगु ठीक हे जू । श्रावस्ती छम्ह कोढो दुगु जुयाच्वन । वयाके ज्या याना नयेगु शक्ति मद्दु न सुना नं वयात पुछे या । न सुनानं वासः याना बीमा धयागु विचा याः । विवश जुया फोनेगु ज्या ज्वन । छर्चे खापर्ति वना फोनेगु थाकु चाल । अले वया ज्या छु ? भ्वे नईथाय मात्तुमाः ज्वीगु । गन गन आपा मनूत मुना च्वन अन अन वना सो वनेगु वया वानि ज्वी धुंकल । भ्वे दुथाय लावन कि छछ्छा प्ला: जायक नया नं थया हईगु, मज्जां पृथ्वी माताया मुले दनीगु ।

छन्हु अथे हे भोय् गन दु धका मामां जुया च्वं वले ता-पाकं निसें छथाय मनूत मुना च्वंगु खन । लय लय तातां अन वन । वया मती ला-थौला छक वांलाक हे साक नये । सुथं निसें छुं नं मनः निगु । प्लाथे पित्याना च्वंगु पाः । अन वना सो वले गनया भोय् । अन गोतम बुद्ध धर्मासने च्वना उपदेश वीत तयार जुया च्वन । व फोगी निराश जुल । शान्ति नायक

गौतम बुद्धं उपदेश विद्या विज्याई वले छकलं तुं म्हुतुई बोथे
 उपदेश विद्या विमज्या । न्हापालाक विचायाना विज्याई थीं
 छु उपदेश बी माली सुं थ्वीका काय् फुपि दुला धका । थथे
 विचायाय्वंहे गौतम बुद्धया दृष्टि वहे भोय् नयेगु आशां व्वांय
 वोम्ह फोगीया प्रति लात । वसपोलं थ्वीका काल थीं जिगु
 उपदेशं उद्धार ज्वीम्ह ला थ्व हे फोगी ख । तर वया प्वाथे
 पित्यागुलि वयाके धर्मोपदेश थ्वीका कायेगु शक्ति म्हु । न थुखे
 पाखे ध्यान हे तई । उकिं वयात नकेनिं माल, प्वा जाल धा-
 येवं तिनि जिगु उपदेश पाखे ध्यान तई । महा कारुणिक बुद्धं
 उपासक छम्हेसित सःता धया विज्यात-‘उपासक ! थन ऊ-
 थाय पाहाँ छम्ह वोगु दु । वया साप नये पित्याना च्वन । व-
 यात नेगु बीगु अशल ज्वी । उपासकं बुद्धया आज्ञानुसार
 यात । प्वा जाय्वं फोगीया मने शान्ति जुल । बुद्धया दया
 खना प्रभावित नं जुल । छथाय लिक्क फेतुना उपदेशनं न्यन ।
 गौतम बुद्धं फोगी नं थ्वी कथं ल्वेजुइ बलेम्हुतु म्होलमाःथे सफा-
 इले नं ध्यान तय्मा धका सरल रूपं उपदेश विद्या विज्यात ।
 उपदेश नं सिधल फोगी स्रोतापत्ति न्हापांयागु मार्गे थ्यंम्ह
 जुल । श्रोता गण सकलें साधु ! साधु !! साधु !!! धया
 बुद्धया महिमाया खें ल्हा ल्हां लिहाँ वन ।

गौतम बुद्धया महान देन

गौतम बुद्ध जन्म ज्वी न्ह्यो तःम्ह मछि हे सर्वज्ञ धायका च्चर्पि व धर्म प्रवर्तक जन्म जुया च्चंगु खः । २५०० दँ न्हापा नं मानव समाजे भयंकरगु अशान्ति फैने जुया च्चंगु खने दु । मानव समाजे शान्तिया निंति छम्ह छःह महापुरुषतसें न्हूहूगु लँ क्यना जनताया मार्ग प्रदर्शक जुयाच्चंगु ख । परन्तु मानव समाजे शान्तिया पलिसा अशान्ति जूगु खने दु । गुगु कि मानव प्रगतिया स्वतन्त्र चिन्तन खः वहे मदया वन । मानव समाजया बिकासया निंति स्वतन्त्र चिन्तन परमावश्यक जू । वसपोल सीका बिज्यात स्वतन्त्र चिन्तन समाजयात न्हापां यागु आवश्यकता खः ।

Dhamma.Digital

आः विचा याय्नु गौतम बुद्धं मानव समाजयात व्यूगु देन मध्ये उत्तमगु देन छुधयागु पाखे । उत्तम देन मध्ये वसपोलं बिया विज्यागु स्वतंत्र चिन्तन । वसपोलं बिया विज्यागु स्वतंत्र चिन्तन न्यागु भाग थले फु ।

मनूया मालिक मनू हे ख । मनूयात तरे याईम्ह मेम्ह सुं मदु, जन्मं सुं नं तन्हं चीन्हं धयागु मदु । “अत्ताहि अत्तनो

नाथो" धयागु बुद्ध वचनं सी दु कि थःग्ह नाथ थहे ख । स्व-
तत्र विचारया प्रथम त्वाथ थ्वहे ख ।

निगूगु स्वतन्त्र विचारया त्वाथ खः मिसातेत स्वतन्त्र
प्राप्त जूगु । थुगु वारे फीस विचार याये योग्य जू ।
बुद्ध कालीन समाजे स्वतन्त्र रूप ज्वीत बल दुगु केवल
पुरुष पक्षयात जक ख । गौतम बुद्ध समाजया अधिकारया
बारे विचार याना विज्यात समाजे गुलि मिजंतेत अधिकार
दुगु ख उलि मिसातेतनं अधिकार प्राप्त ज्वीमा । फल
स्वरूप भिक्षुणी सासन दयका विज्यात । गुण धर्म
पुरे याना अरहन्त (पवित्र मनुष्य)ज्वीत न बथेन्तुं थःगु कार्य
स्वतन्त्र रूपं यायत नं थुकि अधिकार प्राप्त जुल ।

थेरीगाथा धयागु सफुली प्रथम ह्लापां उपर्युक्त स्वतन्त्र
अधिकार प्राप्त याना श्रेष्ठ जुया च्वंपि महिला पिनिगु जीवन
चरित्रं जाया च्वंगु दु ।

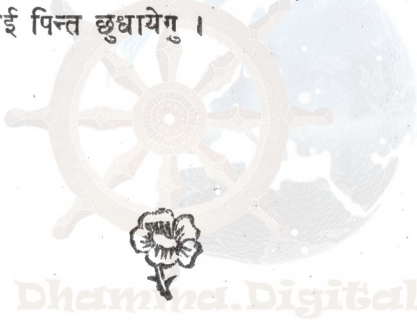
स्वंगूगु स्वतन्त्र खः विरोध याय्गु । भिक्षु पिनिगु उप-
सम्पदा आदि विनय कर्म व शासनिक कार्यसनं थुकियात श्रेष्ठ
थाय बिया तगु दु । अश्विकार याय्गु स्वतन्त्र साप हे उत्तमगु
खः । संसारया छुं धर्मसनं प्रस्तुत स्वतन्त्र मदु । कल्पना याना
ज्या यायत थुकि अवस्था ब्यूगु दु । थुकि सीकेमा गौतम बुद्ध मान
वतायात गुलित गौरवतया विज्यागु दु धयागु कालाम सूत्र प्र-
तिक्षेप याय्गु स्वतन्त्रया वारे बांलाक स्पष्ट याना तःगु दु । थ्व

(३०)

स्वतन्त्र विचारया प्यंगु त्वाथ ख ।

विचार प्रकट याकेषु स्वतन्त्र न्यागु खः । अम्बलट्टिका सूत्रे थुगु बारे बांलाक बिस्तृत रूपं क्यना तगु दु । त्रिरत्नयात उपहास निन्दा यात धइगु ब्राम्हण्याणु खँ या बारे तँ समोय् कुसे न्यनेमा धईगु उकी उल्लेख जुया च्वंगु दु ।

थ्व फुक्क कारणं सी दु कि गौतम बुद्धं मानवतायात श्रेष्ठ समझे जुया च्वंगु दु । थनि २५०० दँ न्हापानं थजागु श्रेष्ठ विचार प्रकट याना तःगु दय्कं हे स्वतन्त्रया बारे बाद विवाद यई पित्त छुधायेगु ।

विवेक बुद्धि

धयातगुला मनू बुद्धि जीवि प्राणी खः। अकिं हे खः हँ
मनुष्य जीवनः पशु सोया व देवता सोया नं श्रेष्ठ जू । पशुतयके
विवेक बुद्धि मदुगुलि उन्नति ज्वीगु उपाय मालेगु अमिके शक्ति
मदु । मनू बुद्धि जीवि प्राणी धयागु मानव समाजया इतिहासं
धयाच्वंगु दु । तर सकलें बुद्धिवानपि मखु धयागु मानव
समाज पाखे मिखा ब्वल धासा ङीसं नं धाये फु । बुद्धि जक
दया नं मगा विवेक विचार नं मरेकं मगा । मखुसा अर्थ न
अनर्थ, धर्म नं अधर्म, अधर्म नं धर्म जुया च्वनी; जुया च्वंगु
नं दु । उकिं हे खः न्ह्यागु छगुली कीत शंका जुया च्वनीगु, भ्रम
जुया च्वनीगु । अन्धविश्वासे लाना च्वंगु हे विवेक बुद्धि
मगागुलि खः । विवेक बुद्धियात बुद्धं उच्चतम थाय बिया
बिज्यागु दु । विवेक बुद्धि मदुगुलि सुयागु खँय् ङीसं निर्णय याय
मफु, सुयागु खँ सत्य खः, सुयागु असत्य ।

उदाहरण क्वे वई । गौतम बुद्धं संघ समाज संगठन याय्
धुनेव भिक्षुपि धर्म प्रचारार्थं गा गांमे छोया बिल ।

छन्हु गौतम बुद्ध छथाय बिज्या बले गुलिसिनं न्यन.....

(१३३)

अन्ते, जिमिथाय नाना प्रकारयापि भिक्षुपि वइ । आपासिनं
 धाई उरपि भिक्षुपि छपिनि हे शिष्यपि । तर इमिसं
 उपदेश बी बले छगु छगु तालं । छम्हे सिगु हे समान मजू ।
 छम्हे सिन मेमेसिगु खण्डन याई / जिमिस सुयागु खँ सत्य बका
 विश्वास यायेगु ?

बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात हे सज्जन वर्ग, आमथे
 शका ज्वीगुला स्वभाव हे खः । थजागु अवस्थाय न्ह्यपुं ज्या
 काय सयकेमाः विवेक बुद्धि माः । बुद्धि जक दया नं मया शुद्ध
 नुगः नं माः । बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात विद्वानम्ह धका,
 परम्परां निसे चले जुया बोणु सफुती दु धका तथा गुरुया
 प्रति गौरवत्तय्मा धका छक्कलं तुं विश्वास याये मते । गथे
 लुं कर्मि लुं वह मी छुया लुं दया त्वाल्हाना परीक्षा याना
 स्वइ अथे हे न्ह्यागु खँ नं थः न्ह्यपुं जाचे याना मस्वयुं
 विश्वास याये मते । वसपोलं थः शिष्य पिन्त थथे नं धया
 विज्यात- यदि जिगु संदृष्टिक धर्म दुखं मुक्त जुइय् जूसां छि-
 मित कयातुसा, ठाकुसा ज्वना च्चने मागु महु ।” बौद्ध
 धर्मया मू सीका कायत विवेक बुद्धि व न्ह्यपु माः । बथें तुं
 थजागु स्वतन्त्र चिन्तन आदिया यथार्थ ज्ञान माः ।

मार्ग प्रदर्शक गौतम बुद्ध

गौतम बुद्ध छम्ह मानव खः । छायाःसा कीपिथेतुं फिला माँया प्वाथे च्वना जन्म जूह्य छह्य राजकुमार खः । बरु थःगु हे उत्साहं व धैर्यं महामानव जुया विज्याह्य खः, अले मेपिन्तनं महामानव जुइगु लँ क्यना विज्याह्य ।

महापुरुषत यक्वं जन्म काय् धुंकल । तर बुद्धयागु व्यवहारिक सिद्धान्तंथें विश्वयात प्रभाव परेयागु मेगु सिद्धान्तं मदु धायगु अपो खँ जुइ मखु । थुकथं प्रभावित जूसां तबि वसपोलयात मार्ग प्रदर्शकया रूपे माने याना च्वंपि ला कम हे खने दु । श्रद्धा व भक्ति जक माने याना च्वंपि आपा खने दु, वसपोलया शिक्षा कया दैनिक जीवने छयलेगु कुतः मयाः । बरु वसपोलया जीवन सम्बन्धित अलौकिक व देवत्वया खँ हे जक अपो सिबाय मेगु खँ उस्त मदय् धुंकल । थथे हे किंवदन्तिया कथा दयका त.गुलि गौतम बुद्धया बारे जक मखु मेमेपि महापुरुषपिनि बारे नं भ्रमात्मक साहित्य तैयार जुल । थथे जुइगु धर्म व देशया दोष मखु । पुलांगु विचाःयापि मनूतय्यु स्वभावया चिं खः । गौतम बुद्धयात गुलि-सिनं अवतार माने याना मानव समये मजूसे अलौकिक वा लो-

कोत्तर समके जुल । थुजो थुजोगु मिलेमजुगु कथा वा विश्वा-
स याना वसपोलया धात्थेया महत्व व ज्योति बुनुया वन ।
वस्पोल छद्म असाधारणह्य पवित्र चरित्रह्य मार्ग प्रदर्शक व
समाज सुधारक खः धैगु थुइका मका ।

न्हापायापि व आयापि आपालं मनूतसें थथे विचाः याना-
च्वन- बुद्धला साप आदर्श काय् वहम्ह खः तर वसपोलया
शिष्यपि धाःसा तालेमला गथे ?

थुगु वारे भगवान् बुद्धं धैविज्यागु दु । “सुं व्यक्ति सुयातं
शुद्ध याय् मफु । करपिनि दोष मालेगु सिक थःगु दोष खंका
शुद्ध जुइगु सो अथवा करपि तालेमलाः थें थः नं ताले मलाः
ला धका विचाः याना सोय्गु भि जुइ ।

छन्हु श्रावस्ती गुलि राजगृहया व्यापारी व ब्रम्हू तसें
न्यन- भो भगवान्! छपिनि शिष्यपिसं छपिनिगु उपदेश
अनुसारं आचरण याःला ? छपिनिगु खँ न्यँला?

भगवान् बुद्धं लिसः बिया विज्यात- गुलि सिनं आचा-
रण याः, गुलिसिनं मयाः । गुलिसिनं खँ, न्यँ गुलिसिनं खँ
मन्यँ ।

ब्रम्हूतसें न्यन- अथे छायाले ?

बुद्धं न्यना विज्यात- छिमिके सुनां नं राजगृह वनेगु लँ
न्यँला ?

इमिसं लिसः बिल- न्यं भन्ते ।

बुद्धं- इपि फुकं राजगृह वंला ?

ब्रम्हूतसें धाल- गुलि वं गुलि मवं ।

बुद्धं न्यना विज्यात- अथे छायाले ?

ब्रम्हूतसे- वला जिमिगु दोष मखु । जिमिगु ज्या ला ले
क्यनेगु जक खः वनेगु मक्नेगु, ले दौकेगु मदीकेगु वनीपिगु
जिम्मा खः । क्यनागु लंपु वंसा थ्यनी ।

बुद्धं वैविज्यात- अथे हे जिगु ज्या न ले क्यनेगु जक
खः । सुयात नं जि 'पना'तय् मफु सुयागु मुक्तिया लागी व
सुधारया लागी जिम्मा जि काय् मफु अथका जि जिम्मावारी
जुयागु मद्दु । ज्याय् थः थः पिसं उत्साह याय्माः । तथागत
ला लंपु जक क्यनीह्य खः । थौं गृहस्थीत नं तालेमलाः
अ थःगु कर्तव्य पालन याय्गु पाखे ध्यान मत्तः ।

सुनां धर्मयात खनी वं बुद्धयात खंगु जुइ

गजब खः मनूतथगु मनो प्रवृत्ति । सुं छम्ह व्यक्ति तथंगु
छुं ज्या याना वयन वा देशया नां तल धाःसा वया प्रति श्रद्धा
प्रकट याई । वयात छोर्ये माने याई । अवतार का बोम्ह तक
नं भाःपी । दँय् दँय् वया नामे उत्सव व जात्रा आदि याना
खशी माने याई । किन्तु वया सिद्धान्त व आदर्श पाखे ध्यान
तया व्यवहार, बानि, पहचह सुधार याइमखु ।

पूजा सत्कार याइगु सकस्यां यो । तर गौतम बुद्धे धैवि-
ज्यात—“जिन पूजा याय् मते, पूजायात जि महत्त्व वी
मखु । धात्थेया पूजा ला जि कनागु धर्म न्यना-
थे आचरण बोलाका ज्या याना थंकेगु खः ।” वसपोल थथे
छाय्, सुयात आज्ञा जुया विज्यागु थुगु चारे छकः विचार
यायन्तु ।

गौतम बुद्धया शिष्य छह्य दु । वया नां खः भिक्षु वक्क-
ली । वसपोलयात छक म्हे मफुत । व वक्कली धैम्ह भिक्षु जूगु हे
बुद्धया बोलागु खाः खना मोहे लाना खः । वया न्ह्यावले
बुद्धया खाः जक स्वया च्वने दूसा गाः । म्हेमफया च्वंबले

वया साप दुःखतागु हे बुद्धया खाः स्वया चवने मदुगुलि खः ।

छन्हु छह्म भिक्षु पाखें बुद्धया थाय खबर छोया बिल-वक्कली
भिक्षुम्ह सुख मदु । ऊन सुख मतागु भगवान् बुद्धया दर्शन पावे
मजूगुलि खः । उकिं छरिं छक अन विज्याय्गु कृपा याना
विज्याहुँ ।

गौतम बुद्ध अन विज्याना न्यना विज्यात- छंत छु जुया
चवन? छु माल?

वक्कली भिक्षु धाल- “जितः छमू मात्र दुःख दु छपिनिगु
दर्शन पावे मजूगु ।”

थव खँ न्यनेवं भगवान् बुद्धं धया विज्यात- “वक्कली !
थव खि-च्चं जाइ च्वंगु रूप स्वयां छन्त छु फाइदा मदु । छं
थःगु मन पवित्र व शुद्धयाना जीवन ताले लाकेगु स्व । यो
धम्मं पस्सति सो मं पस्सति अर्थात् सुनां धर्मयात खनी वं जित
खंगु जुइ ।” थुकीं सी दु आचारण बाँलाका जीवन कचवं
मदुगु याय्गु हे धात्थेंया पूजा खः ।

Dhamma.Digital

(३६)

म्हं फय्का चवनेगुथें तःधंगु सुख मेगु मद्दु

संसारे मनूतय्गु पुचले आपालं धनीत दु, इमिं छुं हे धन्दा मद्दु । इमित माःगु तक पुरे जू । एनं इपिं मध्ये सुं छम्हेसित म्हसुख मदया लासाय् गोतुला चवने पालकि वय के दुगु धन सम्पत्ति वयात सन्तोष प्राप्त जुई मखु । वं थःगु ल्वे लाय्केत सर्वे फुकेतनं तयार जुइ । वया सम्पत्ति यक्व दया छुथाय् थः लासाय् गोतुला चवनेमाः, थः योगु पाउँ-पालु नय् मज्यू गज्योगु दुःख धया च्दंपि यक्व दु । सम्पत्ति लाभं सुख वेदना जुइ । म्हसुख मदयका चवनेवं दुःख वेदना जुइ । धार्थ्येयागु सुख हे ल्वे मदय्का चवनेगु धका बुद्धं धैविज्यागु घटना छगू थन न्ह्यथनेगु लोः ताया ।

छन्हु प्रसेनजित कौशल जुजु प्वाःत्यंक भोजन याना भगवान बुद्धयाथाय् वन । प्वाः इसि इसि च्वना बांलाक फेतुना नं च्वने मफु, दना नं च्वने मफु । अथे च्वने थथे च्वने मदय्का च्वन । बुद्धं कना विज्यागु खं नं थुइका काय् मफु ।

भगवान् बुद्धं न्यना विज्यात-महाराज! छु भोजन धुंका
भचा हे आराम मकासे कायागु ला ?

जुजुं लिसः बिल- खः भन्ते भोजन याना वसें निसें जिन
साप सुख मदया च्वन ।

भगवान् बुद्धं धैविज्यात- महाराज ! आपा भोजनयात
घाय्वं थथे दुःख जुइयो । उकिं मात्रा सीका भोजन याय्माः ।
आपा नलकि पचे मजुइयो । परिश्रम नं याय् माः । नय्वले
प्यपे न्यापे नय् यो थें च्वंका मनसे लः त्वनेमाः ।

उखुनुं निसें प्रसेनजित जुजुं प्वाःत्यंक नय्गु तोतल ।
मेहनत नं यात । न्ह्यागुं ज्या याय् वले होश तथा याय्गु स्रोत ।
नया च्वने वले न्ह्यावले बुद्ध वचन लुमंका च्वनीगु । थुकथं
कुतः याना यंकु वले जुजुया प्वा तगोगु नं सुना वन । ह्य
ऊयातु घयागु नं मन्त । ह्यापा व्वाय् व्वाय् वना सल नं गय्
मफुगु आः फत । मन याउसे च्वन । आ जुजुया साप लय्
लय् ता तां सुख जीविका हनाच्वन ।

छन्हु हानं प्रसेनजित जुजु बुद्ध यायाय् वना थः म्हंफुगु
व याउंक सल गया जुइफुगु खँ प्वंकल । अले बुद्धं धैविज्यात
“आरोग्या परमा लाभा” निरोगी जुईगु हे तःधंगु लाभ खः,
सुख खः ।

बुद्धया नुगः

मानव समाजे ग्यानापुसे च्वंगु कुवानि छगू दु, गुगुकि मनुनं मनुयात नीच समखे जुइगु । मनुनं मनुयात घृणा या-
य्गु । थजागु कुवानि दत्तले समाजे गुबले मं शान्ति दे मखु ।
मैत्री बःलाके नं थाकुइ । नीच व गरीवह्म मनुयात थाहाँ
घनेगु लँ हे मवु ।

थुगु वारे भगवान बुद्ध' छू धैविज्यागु दु- सकल मानव
समान खः । मानव मानवया विचे ब्राह्मण व चण्डालया छु
भेद मवु ।

न जच्चा वसलो होति न जच्चा होति ब्राह्मणो ।

कम्मना वसलो होति कम्मना होति ब्राह्मणो ॥

जम्मं सुं नं चण्डाल व ब्राह्मण जुइ मखु ज्याँ हे जक
जुइ ।

भगवान बुद्ध' म्हंतुं जक थथे प्रकाश याना विज्यागु मखु
ज्याँ हे याना कयना विज्यागु वु । गथे धया विज्यात अथे हे
याना विज्याइह्म जुयाँ बुद्धयात "मथा वावी तथा कारी" धया
सगु । ज्या व खँ लोम्ह धागु ।

छन्दु गौतम बुद्ध करुणां जागु नुगलं लोकहित पाखे ध्यान
 तथा भिक्षु संघ नाप सुथे राजगृहे भिक्षा विज्यात । लय्छयाय्
 च्यामखल छ ह बंपुना फोहरगु सका याना च्वन । वया नां खः
 सुनीत । व पो नं थःह मुंका तयागु किचः काचः फोहरगु खमुली
 तथा कुबिया वया च्वंवल्ले भिक्षु संघ नाप बुद्ध विज्याना च्वंगु
 खने व ग्या पह याना कय् कय् कुना गनं ध्याकुं चाय् सुलेथें
 सन । छथाय् अंगले लिक्क लिधना ल्हा निपा जोरे याना नम-
 स्कार याना च्वन ।

भगवान् बुद्ध वया लिक्क विज्याना धैविज्यात- छ छाष्
 ग्यानागु ? छ नं मनू, जि नं मनू । आमथे ग्याय् माःला ?

सुनीत पोरे धाल- भो भगवान् जि थीमत्योगु नीच कुले
 जन्म जूम्ह धका मस्यूला? छलपोलथें जाम्ह तःधंहा नाप थथे
 खँ ल्हायेगु जिमित अधिकार मदु ।

बुद्धं विचाः याना विज्यात- थ्व नीच कुले जन्म जूगुलि
 तःधंपिनि किचले तक च्वने मछाः । थ्व साप बुद्धि दुम्ह उन्न-
 ति जुइगु शक्ति दुम्ह खः । तर थ्वयात समाजं क्वत्यला तःगु-
 लि याना च्वे थाहाँ वने मफया च्वन । थ्वैत जि थःगु भिक्षु
 संघे दुथ्याका वी फुसा उधार जुइ धैगु मती तथा करुणां जाःगु
 नाइसे च्वंगु सलं धया विज्यात- छ भिक्षु जुइ न्हांला ?

सुनीत बुद्धया खँ न्यना अक्मके जुल । मिखाय् खोवि
 बछि जाष्क तथा खुसी जुया धाल- जिथें जाम्ह थी मत्यो

मेसित भिक्षु याना विज्याः सा जिगु भाग्य खोले जुल का !
जिगु इच्छा दु । भो भगवान् जित भिक्षु याना विज्याहुँ धका
प्रार्थना यात । गौतम बुद्धं सुनीतयात भिक्षुयाना शुद्धम्ह मन्
याना विज्यात ।

थ्व खँ जक प्रचार जूइवं ब्रह्मणत साप खलवल जुल ।
ब्रम्हूत छथ्व बुद्धयाषाय् वना धाः वन- गौतम! अज्योम्ह थी
मत्योमेसित छपिसं छाया भिक्षु याना विज्यानागु ?

बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात- ब्राह्मण व चण्डाल निम्ह
सिगुं जन्म छगू हे प्रकारं जूगु खः । निम्हं मांया प्वाथे किला
च्यना जन्म जुगु खः । ब्राम्हणत आकाशं वोपि मखु । ब्राम्हण,
क्षत्रिय, वैश्य व शुद्र केवल नां जक खः । उकिं ब्राम्हण, सी-
काति जन्मं सुं नीच व तःहं जुइमखु । ज्यां हे चण्डाल व
ब्राम्हण जुइ ।

Dhamma.Digital

मन शुद्ध याय्गु सो

आपासिया विश्वास थ्व खः कि बाहिर संयम नं छग्
मुख्यगु धर्म खः । उकिं हे खः गुलिसिनं ला मनः । गुलिसिनं
प्याज मनः । गुलिसिनं ऐला मत्वं । गुलिसिनं चुरोस मत्वं ।
थौं कन्हे स्वास्थया लागी नं ऐला व चुरोस मत्त्वने धुंकल ।
मनूतय्गु थजोगु विश्वासं यात्ता हे खः बुद्धं नं बाध्य जुया
भिक्षुपिन्त नं चिचिधंगु विनय नीति दय्का बिज्यागु, बर्षावास
चवनेगु, सिमापाले मज्जुगु, मबीकं कया नय् मज्जुगु, इत्यादि ।
बाहिर सयम नं माः अवश्य खः, तर धात्थे माःगु सयमला
आध्यात्मिक खः । मन शुद्ध याय्गु खः । थुगु बारे बुद्धया धापू
व विचार छु धयागु क्वे च्वंगु घटनां थुइका काय् फु ।

बुद्धत्व प्राप्त याय् धुंका बुद्धं थःगु न्हूगु ज्ञान प्रचार या-
ना बिज्यात । वसपोलया ल्यू ल्यू वइपि, वसपोलया उपदेश
योपि नं आपालं दया वल । भिक्षु संघे नं आपालं दुध्याकः
वल ।

छन्हुया खँ खः । छम्ह श्रद्धालु उपासक भिक्षु छम्हेसिगु
उपदेश न्यना संसार खना विरक्त जुल । वैराग्य मन वल । वं

विचाः यात छ्ये च्वं च्वना ला गुबले नं दुःखं मुक्त जुइ फइ मखु । भिक्षु हे जूत्रने माल धका । छन्हु गृहत्याग याना व हे वन ।

वयात भिक्षु संघे दुथ्याका विल । छम्ह भिक्षुयात जिम्मा विल वयात शिक्षा बीत । भिक्षु जुसें निसें वयात विनय नीति स्यना विल । वित्याय्मे नय् मज्यू । ध्यवा आदि मू वंगु थीमज्यू । सिमा कचा तोथुले मज्यू । लः ल्हाना मबीकं कया नय् मज्यू, थकालीपिन्त गौरव तय्माः, उगु याय् मज्यू थुगु याय् मज्यू, इत्यादि स्यना विल । विनय नीति जक न्यनेवं ल्हाः निप्पां छ्यने तथा ग्याना धाल—अहो! दुःखं मुक्तगु निर्वाण सुखया आशां भिक्षु जुयागुला मखुथे धका जुल । थुलि माँछ नियम गन पाले—याना च्वने फे । पलाछिक्कपत्ति दोष, आपत्ति । ऊन पाप जक कोबी थें जुल । बन्धने क्यन । गृहस्थाश्रमे हे च्वना बरू या—कनं दुःखं मुक्त जुइ फु । ब्रह्मचर्यं नं पालन याय् म्वाः । न्यागु शील जक पालन याःसां गा । थथे मती तथा थ्व म्हासुगु चीदर (वस्त्र) जित मय्ल । छ्ये वने त्यना धका भिक्षु पिन्त धया चीवर तोतेत तयार जुल । भिक्षु पिसं वयात जोना गौतम बुद्धयाथाय् यंकल । वभिक्षुयात म्हाः म्हाः धाय्क जोना हःगु खना न्यना बिज्यात थ्व भिक्षुयात म्हा म्हा धय्क थन छाय् बोना हयागु ?

खः भन्ते थ्व विनय नियम खना ग्याना चीदर तोता छ्ये वनेत सनाच्चन । उकिं छलपोल याथाय् हयागु धका भिक्षु पिसं लिसः विल /

भगवान् बुद्धं व भिक्षुयात लिक्क सःता वयागु छ्यने
 लहाः बु बु स्याना धैविज्यात- छं बिनय नीति खना भिक्षु जुया
 च्वने मास्ते मवोगु ला ? छंत यक्व नियम ऊयातु चाल । छ
 नियम पाखे वास्ता ताय् मते । नियम धैगु मनुखं दय्का तःगु
 खः : मनूया लागी नियम खः । नियमया लागी मनू मखु बरु
 जि छू धाय् छ याय् फुला ? व छता खँ छु धाःसा सुथं निसें
 बहनि तक सुंक् च्वंसां छंगु मने छु छु कल्पना वे फु । भिगु
 कल्पना लाकि मभिगु, छुटे या । मोज याय्गु बारे, तं पिहाँ
 वैगु बारे, बदला काय्गु बारे नं कल्पना बल धाःसा उकीयात
 छखे चीका लोमंका छो, न्ह्याथाय् मिखां खंसा, म्हुतुं न.सां
 छुकीसनं आशक्त जुइमते पल्के थुइ मते । मने भिगु कल्पना
 वोसा जि हे जिल । मभिगु कल्पना वइ बले होश तथा क्व-
 त्यला छो थुलि छं याय् फुला ?

थुलि जा छाय् याय् मफु धका व भिक्षु बुद्धयात लिसः
 बिल । एसा छं उगु याय् मज्यू थुगु याय् मज्यू धैगु नियम
 छखे ति, लोमंका छो थुलि खँ न्यनेवं व भिक्षु लय् लय् तातां
 बुद्धयात वन्दना याना वन ।

अनं निसें वं थःगु मन यात वसे तय्गु व शुद्धयाय्गु कुतः
 यात । मन वंथाय् म्ह मवन । मनं हे मनयात वा इच्छयायात
 वसे तल । मने मभिगु कल्पना वक्कपत्ति वं बुद्धया वचन लु-
 मंकल । फलस्वरूप व याकनं मन शुद्धम्ह निष्कलंकम्ह योग्यम्ह
 भिक्षु जुल ।

सुयात यल वयात दान व्यु

घात्थे नं ईर्ष्या धयान् साप हे ग्यानापुगु, मभिगु मनूतय्गु कुवानि खः, कमजोरी खः । ईर्ष्यां याना मनुखं मनूयात को-फाय्त मसंगु व मयागु प्रयत्न छु जक दु । मेपिनि भिज्जुगु व मेपिसं भिगु यागु खना नुगः क्वाटा क्वाटां मुइगु पहयात ईर्ष्या घाइ । ईर्ष्या दुपिनि आराम पूर्वक न्ह्यो वोला थें मस्यु । भगवान् बुद्धथें जा मेसित ईर्ष्यां याना मनूतसें मजा गजान् उपहास निन्दा याय्त कुचक्र म्हितल । याय् जिकको वदनाम यात । थथे याःगु कारण दु ।

गौतम बुद्धं बुद्धत्व प्राप्त याय् धुनेवं याकनं हे वसपोलया नां प्रचार जुल । आपालं अबौद्ध तीर्थं करत वसपोलया उपा-सक जूवल । अले मेपिनि लाभ सत्कार मदया वल । अले इमिसं कुमंत्रणा यात। छु याःसा गौतम बुद्ध मनूसे मिखाय धूथें जुइ । थथे मती तया इमिसं प्रचार याः जुल- “गौतम बुद्धं उपदेश बीगु हे दान बीगु बारे वनं थःत व थः शिष्य भिक्षु पित्त जक व्यु, मेपिन्त बी मते । थुकथं प्रचार जुइसाथ हे मनूते पुचले खैला बैला जुल । अपी मनूत विवेक बुद्धि महुपि

धाजखँय् व्वाय् वनीपि । यक्वसिनं धयाहल थःत जक व थः
 भिक्षुपिन्त जक दान व्यु धाय्गु मिले मजू । कोशल जुजु या-
 थाय् नं थ्व खँ थ्यन । कोशल जुजुं विचाः यात- थ्व ला
 मखुगु हे ख प्रचार जुल । थथेला गौतम बुद्धं गुबले नं उपदेश
 बिया विज्याइ मखु । थ्व शङ्का ला मदय्का हे छोय् माः ।

छन्हु कोशल जुजुं नाय्खि चोय्के बिल- फलानाखुनु
 सकल प्रजागण (दुरुत्वंपि मचात दुपि मिसात तोता) सकलें
 तीर्थंकरत नं राज दरबारे सामिल जू वय्माः । मवल धाःसा
 माःगु सजाय् भोग याय् माली ।

भगवान् बुद्ध व भिक्षु संघयात नं निमंत्रणा बिल । गौतम
 बुद्धयात बर्नाम याःपि न्ह्योने तल । सकलें मुन । भगवान् बुद्ध
 व भिक्षुपि न न्ह्योनेसं दु ।

कोशल जुजुं ल्हाः विन्ति याना न्यन- भो भगवान्!
 “दान सुयात बी ज्यू?”

बुद्धं धैविज्यात- “यत्थ चित्तं पसीदति तत्थ दातब्बं”
 अर्थात गन मन प्रसन्न जुल अथवा सुयात यल वयात दान
 व्यु ।

थुलि खँ न्यने सात हे अबौद्ध तीर्थंकरते ख्वा ह्याउल,
 छ्च्यो धस्वाना च्वने मछाल । सकसिनं धिक्कार यात- बुद्धं
 मधागु खँ नं प्रचार याय्गुला? थःत जक दान व्यु धका बुद्धं
 धै विमज्याः ।

कोशल जुजुं हानं न्यन, “भो भगवान्! सुयात दान बिल

धाःसा आपा फल दई ?”

बुद्धं भविज्यात- महाराज, न्हाच यागु प्रश्न हे मेगु आः
न्यंगु प्रश्न हे मेगु “विचेय्य दानं सुगतप्पसत्थं” बांलाक शील
परीक्षा याना बीगु दान यात सुगत तथागत पिसं प्रशसा याना
तःगु दु । अर्थात् चरित्र बांलापिन्त म्हसीका दान बिल धाःसा
आपा फल दइ ।

थनं निसं बुद्ध यात न्हापासिकं अपो माने यात । ईष्यरि
दुपिनिगु मनोकामता पुरे मज्जुल । ऊन ऊन मन डाहा जुइक्क
उबवे माल ।

(१२)

पाप छुकीयात धाई

शंकाला सःस्यूपिनि नं धर्मे च्वंपिनि नं जू । उकि भति
 भति धर्मया खँ स्यूपिनि व मसः मस्यूपिनि शंका जुइगु ला छ
 खँ । शंका थाय्गु हे पाप खः । लय् न्यासि वना
 तुति की न्हया सीसां पाप समके जुइ । बुं पाला की सीसां
 पाप समके जुइ । पसले दय्का तःगु ला नःसां पाप लाः धाइ ।
 मत च्याका तःगुली की जुना सीसां पाप लाई धका शंका
 थाइ । मसः मस्यूपिसं थथे समके जुइगु छुं आश्चर्य मखु ।
 आश्चर्य ला सः स्यूपिसं व धर्मे च्वंपिसं शंका याना च्वनीगु ।

थःमं मचाय्क पालि न्हया वा बुं पालाः की सीगु बारे
 बुद्धया छु विचार खः थव कीसं सीका तय् बहजू ।

भगवान् बुद्धं भिक्षुपिन्त थथे नं नियम दय्का बिज्यागु
 दु- त्तिच्छया छक घौछिति चंक्रमण (इफ थिरु
 जुइगु) नं बानि याय्माः । छाय् धाःसा शारीरिक परिश्रम
 (व्यायाम) मन्तकि पचे मजूगु लवचं थीयो । नयागु पचे
 मजूइफु धाःगु खः ।

वहे नियम कथं अपोयाना चंक्रमण जक याना जीवन विते

याइह चक्खुपाल धम्म भिक्षु छह्य दु । वसपोल धाःसा मिखा
काह्य जुया चवन ।

छन्हुया खं खः- विहारे यक्व मनूत वया सकभनं प्रदर्शनी
स्वे थें सो जुल । वहे चक्खुपाल भिक्षु च्चनीगु थाय् नं
सो वन । अबले असार श्रावण महीनाया वर्षायाम वा
वया वय की यक्व थाहाँ वया च्वंगु जुया चवन । अबले चक्खु
पाल स्थविर सियागु वनामा लोकां न्ह्याना चक्रमण (इरु थिरु
जुया) याना चवन । उकिं तुति न्हुया की यक्को सिना चवन ।
थ्व इन्द्रिय दर्शक तसें खन । खते निसें मनूत हाला
वन भिक्षु जुया नं पाप याना चवन । भिक्षु छह्य
चत्र चत्रथाय् यक्व हे की चात सिनाचवन । बुद्ध याथाय् वना
नं थ्व खं क वन ।

ख फुकं न्यने धुंका चक्खुपाल भिक्षुया छुं दोष महु धैगु
बुद्ध बांलाक थू । ए नं मनू तय्गु न्ह्योने बांलाक खं थुइका
वी माला चक्खुपाल भिक्षुयात सःता न्यना विज्यात- खःला
छं यक्को कीचात स्याना चवन हँ तुति न्हुया ?

भन्ते, जिला मस्यू, न जि स्यानागु हे दु धका चक्खुपाल
भिक्षुं लिसः बिल । अले भगवान बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात-
मनोपुब्बङ्गमा धम्मा मनोसेट्ठा मनो मया
मनसा चे पदुट्ठेन मासति वा करोति व
ततो नं दुस्स मन्वेति चक्क व वहतो पदं ।

अर्थ- न्ह्यागु अवस्थायनं मन ह्यापालाक वनीगु, उकिं मन हे
नायो खः । मनं हे फुकं ज्या जुयाचवन । मभिक्षु नियतं (मनं)

सर्वे वा ज्या याः ह्य व्यक्तिषु ल्यू ल्यू गाढा सालीह्य दोह्या ल्यू
 ल्यू क्क्यातुक घःचा तुला वइथे दुःख ल्यू ल्यू वइ ।

थुकि बांलाकं सी इत कि चक्खुपाल भिक्षुया तुति न्हया
 कीचात यक्व सी सानं बसपोलया मनं स्याय् धैगु मती मतगु-
 लि मेखतं धाय् माल धाःसा स्याय् धैगु चेतना मदुगु जुया बस-
 पोल्यात छुं पाप मदु, न बसपोल पापी हे जइ । मुबले तरु मनं स्या-
 य्गु चेतना याना सुं प्राणी स्याई मखुनि अबले तक सुं व्यक्ति
 इहस मनं मचायुक प्राणी सित धाःसा पाप लाइ मखु ।

ऋद्धि वयनेगु भिक्षुपिनि परमार्थ मखु

संसारे यक्वं साहित्य दु- धार्मिक मखुगु नं मुक्कं धर्मयागु नं सफुत स्वया यंके बले आश्चर्य व अद्भूतगु खँ यक्व दुथ्या ना च्वंगु दु । बुद्धं निसे कया महापुरुष पिनि बारे काल्पनिक खँ तथा अथवा बुता भरे याना रचना यायां मनूयात अम- नुष्य वा लोकोत्तर याना बिल । गौतम बुद्धयात नं मानवया रुपे मसोसे छम्ह दैवीय अद्भूतह्य याना बी धुंकल ।

मनूतयगु त्रिश्वास हे आश्चर्य व अद्भूत पाखे व्वाँय वनीगु अजुगतिया खँ मख । सुनानं छुं छगू ऋद्धि बल वा चमत्कार (चटक) वयन धाःसा तुरुन्त हे वया प्रति श्रद्धा तय् धुंकी । अजापिनिगु धर्मं मनूत तुरुन्त हे चाकुइ भुजि भुने थें भुने धुंकी । उकिं थौं या वैज्ञानिक युगे नं तन्त्र मन्त्रे विश्वास तथा च्वपि आपालं खने दु । आपाः मनूते विश्वास खः ध्या- नया प्रभावं वोया नं वने फु । ख नं खः बाखँ सफुती आकाशं व्वया जूइपि ऋषि मुनि व भिक्षु पिनिगु बाखँ नं जाया च्वंगु दु ।

(आः ला ध्यान भादना मयासे नं व्वया वने फु ध्यवा जक दुसागाः ।) थौं कन्हे बुद्धि विकास मजूपि गुलिसिनं धया च्वंगु न्यने दु, गो ? ह्लापा ह्लापायापि भिक्षुपिसं गजा

गजागु ऋद्धि (चमत्कार) क्यनेफु, आकाशं वीया वने फु । आया-
 पिसं छुं नं क्यने मफु । ह्लापा ह्लापा गुजु पिसं नं चमत्कार
 क्यने फु धाइ । ऋद्धि क्यनेगु वारे व आकाशं व्वया जुइगु
 वारे भगवान् बुद्धया छु विचार धयागु क्वे च्वंगु घटनां सीका
 काय्फु ।

सिद्धार्थं गौतमं बुद्धत्व प्राप्त याना गौतम बुद्धया नामं
 प्रख्यात जुल । वसपोलया कीर्ति कं रु फैले जुजु वन । वस-
 पोल्यात आपालं लाभसत्कार प्राप्त जूगु जक मखु वसपोलया
 अनुयायी जूपि मनूत नं खुशी वाः वय्थे बडे जुया वल ।
 अले इमिमने डाह जुया वल । स्वया च्वने मफया वा स्वं मफ
 या भगवान् बुद्धयात कोफाय्गु नियतं चालकाजि ह्यितल ।
 आश्चर्य अद्भूतगु क्यना मनूत साला काय्गु सोल । थुखे भि-
 क्षु पिसं नं ऋद्धि चमत्कार क्यनेगुली तन मन क्रिया कुतः
 याना च्कन ।

थ्व खँ भगवान् बुद्धं सिल । वसपोलं भिक्षुपि सःता धया
 विज्यात- हे भिक्षुपि छिपि छे बुं तोता भिक्षु जूवोगु आमजोगु
 फुसुलुगु चमत्कार क्यना कीर्ति प्रशंसा प्राप्त याय्त मखुले ।
 भिक्षु जीवनया उद्देश्य आश्चर्य अद्भूतगु ऋद्धि क्यनेल
 मखुले । छिमिसं मखुगु लपुइ पला तल । मखुगु इच्छा यात ।
 होश ति भिक्षुपि जि थनि निसे आजा वी, नियम दय्का वी
 सुं नं भिक्षुं ऋद्धि चमत्कार क्यने दैमखु ।

क्रोधयात नाश याय्वं सुखसी

तँ धयागु साप हे ग्यानापुगु स्वभाव खः । तँ पिहाँ वलकि छुं हे मिखां खनी मखु । बुद्धि व सय्का तयागु फुकं खतं नै । तँ गुवले पिहाँ वै धाय् मफु । ज्यू (प्राण) मदुगु वस्तु खना नं तँ पिहाँ वो । गुवलें गुवलें होश मदया लुखाय् छ्यो हाःसां तँ पिहाँ वो । मिले मजूगु ताःचां ता चाय्के बले नं तँ पिहाँ वो । तँ पिहाँ वल कि त्यो मत्यो, मां अबु व थः योपि धका नं म्ह मस्यू । पास्याय् मत्योह्य तँ छता परेका छ्यो फुसा त्वापु धयागु दइ मखुला धयागु मती वो ।

राजगृहे भारद्वाज धैम्ह ब्राह्मण छम्ह दु । वया बांलाम्ह कला छम्ह दु । ज्या नं बांलाक याइम्ह हिंसि दुम्ह । व मिसाया नां धनञ्जानी खः । तर व मिसा धाःसा बुद्धया शरण वना च्वंम्ह । ह छिका छक वोसां, वाका छक वोसां “नमो बुद्धाय, बुद्ध शरण” धाय् माःम्ह । भारद्वाज ब्रम्ह धाःसा बुद्धया नां काय् हे मयोम्ह । कला मेसित बारबार धयाचवनी बुद्धया नां काय् मते । मिसां धाःसा खँ न्यंगु हे मखु । बुद्धया नां काइगु मयोसा जि थःछें वने धाइगु । ब्रम्हया धाःसां कला थःछें

वनी धका साप ग्याः । कला साप वांलाथें हिसि नं दुम्ह ।

छन्हु कलाया तँ फुककं पो ची फक्को पो चिना ख्वाः
ह्याउसे च्वंका बुद्धयाथाय वना वाद विवाद या वने धका वना
प्रश्न न्वन-

किमु ऊत्वा सुखं सेति किमु ऊत्वा नसोचति

किसस्स एक धम्मस्स वधं रोचेसि गोतम ।

हे श्रमण गोतम, छु छगू चीजयात नाश यात धाःसा
सुख पूर्वक देने फँ ? छुकीयात नाश यात धाःसा शोक मदई?
छु वस्तुयात मदय्का छोयगु छं यो ?

बुद्धं धया विज्यात-

कोधं ऊत्वा सुखं सेति कोधं ऊत्वा नसोचति

कोधस्स विसमूलस्स वधं रोचेमि ब्राह्मण ।

हे ब्राह्मण क्रोध नाश याय् फुप्पा शोक जुइ मखु ।

उकि बीख (विष)समानगु तँ यात नाश याय्गु हे जितःयो ।

थुलि खँ न्यना ब्रम्हूया मन बदले जुल । वन शरण वन ।

Dhamma.Digital

छंगु वचन छंत तुं का

छगू तःछंगु गुण खः सहयाय्गु । दकसिबे थाकुगु नं थ्व हे खः । सुनानं निर्दोषीमेसित दोषी याना बोविल धाःसा सह याय् अःपु मजू । मनूते स्वभाव धाःसा गलित याम्हेसित नं मयाः मेसितनं बो वीगु । गुवलें गुवलें छुं कारण मदय्कं सुनां नं कीत बोविल धाःसां सहयाय्गु भि जू अथवा छु याय्माः धैगु बुद्धं उपाय कना बिज्यागु दु ।

छन्हु भारद्वाज गोत्रयाह्य ब्रम्हू छम्ह गौतम बुद्ध याथाय् वना छ गधाः, छ फै धका लाक्को पाक्को नां कया वो बिया छवन ।

भगवान् बुद्ध मुसु मुसु ह्लिला न्यना बिज्यात- हे ब्राह्मण, छं थाय् छ्चें सुं पाहां वोला ?

ब्राह्मणं लिसः विल- वो ।

पाहां वो मस्यां छुं नय्गु त्वनेगु वा उपहार जोना वोला ?

धका बुद्धं न्यना बिज्यात ।

ब्रम्हू नं लिसः विल- वो ।

बुद्धं हाकनं न्यना बिज्यात- इमिसं जोना वोगु उपहार छि मकासा छु जुइ ?

ब्रम्हू नं धाल- जि मकाय् वले वयातंतुं जुइ ।

अथे हे ब्राह्मण छ जिथाय् पाहां वोह्य खः । छं यक्व दयक दोहें, गधा धका वो विल । जिं छगु वचन सुइकार मयाना । व छंगु वचन छंत तुं का ।

अपराध व क्षमा

अपराध व पाप धयागु गुलि नं मनूतसें याइगु मभिगु बानि खः उलि हे क्षमा धयागु नं मनू नं याय फुगु भिगु व वांलागु गुण धर्म खः ।

अपराध धयागु सकसिगु पाखें जुइ फु तर होश दय्का अपराध याःम्हेसिनं थःम्हं याना च्वनागु ज्या मभिगु धका सीके अ पु । थुकथं चाय्का च्वने फुह्य मनू पापं वचे जुइ फु नि । व तःधंगु पाप कर्म यायत न्ह्यच्यली मखु । छाय् धाःसा वं अपराधया कारण सीका पश्चाताप चाया क्षमा फोन वा क्षमा विल धाःसा जीगु समाजे दुगु ल्वापु याकनं हे मदया वने फु ।

अपराध व क्षमाया बारे बुद्धं साप बांलागु खं वैविज्यागु दु । छक निह्य भिक्षुगा बिचे ल्वापु जुल । इपि निम्हे छम्ह भिक्षुं थःगु दोष थुइका काल । अले व भिक्षु मेम्ह भिक्षुया थाय् वना थःम्हं दोकागु ज्या खंका क्षमा फोवन । तर मेम्ह भिक्षुं वयात क्षमा मव्यू । थ्व खं भिक्षुगिसं गौतम बुद्ध याथाय् थयंका विल ।

अले बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात- हे भिक्षुपि संसारे निगू

प्रकारयापि सूखत दुः-

१) गुम्हेसिनं थःगु दोंगु ज्या यात अपराध धका थुइका काइ मखु ।

२) गुम्हेसिनं, सुना नं थःगु बांमलागु ज्यायात अपराध खः धका थुइका क्षमा फों वो मेसित क्षमा बी मखु माफी बी मखु । थुपि निम्हं सूखत खः ।

व थेन्तु भिक्षुपि पण्डित नं निगू प्रकारयापि दुः-

१) गुम्हेसिनं थःम्हं यानागु अपराधयात अपराध खः धका थुइका काई सुइकार याइ ।

२) गुम्हेसिनं गलित सुइकार याना क्षमा फों मेसित माफी बी ।

मिसात नं मिजंत सिबे श्रेष्ठ जू

ह्लापा ह्लापां निसें हे समाजे मिसा तव्त बबह्यंका तःगु खने दु । गन गतं ला मिसा मिजंया न्ह्यवसा जक नं समक्ये जुइ धुकल । उलि जक ला ह्लापां मिसा जन्म जुइगु हे अशुभ समक्ये जुइ धुकल । बर्माय् जक ह्लापां म्हाय् मचा बुइमा धका प्रार्थना याइगु चलन दनि । मिसातेत आखः ब्वंका शिक्षा बिया मतःगुलि मिसातेगु अवस्था ताले मलागु धका विचार यागु खने मदु । मिसातेगु वारे गौतक बुद्धया छु विचार खः थुकी छक ध्यान तय्नु ।

छन्ह्या खँ खः । कोशल जुजु बुद्धयाथाय् वना वन्दना याना छथाय् लिक्क फेतुना बसपोल तथागत नापं खँ ल्हाना चवंगु खः । अबले हे छम्ह मनू दरबारं वया जुजुया न्हाय्पं लिक्क वना चीसकं धाल- महाराज! “ मल्लिकादेवी महारा- नीया म्हाय बुल ।” भव खँ न्यनेवं कोशल जुजुया खा खि- उँल, छ्यो कोछुत ।

कोशल जुजुया खा जक खिउँगु खनेवं बुद्ध आज्ञा जुया बिज्यात- महाराज! गुलि गुलि मिसात मिजंत सोया नं च्व

न्ह्याः वरु बांलाक आःख ब्वंका शिक्षित याना पालन पोषण
याना तालीम याय्माः । अज्योह्य म्ह्याय् मचां राज्य नं बांलाक
चले याय् फु । तस्सकं बुद्धि दुपि म्ह्याय्मस्तनं जन्म जू वो ।
उकिं म्ह्याय् बुल धका मन स्यंका दुःख ताय् मागु मदु । थुलि
खँ न्यने धुनेवं कोशल जुजुया मन कुच्छि थाहाँ वल । खा
मुसुमुसु बाल ।

थुगु घटनां सी दु बुद्धया नारी प्रति गुलि करुणा दु पु-
रुष समान दृष्टि दु । उकिं हे खँ बुद्धं भिक्षुपि सरह, मिसा-
तेत नं भिक्षुणी याना समान दर्जा विया विज्यागु । बुद्ध धर्म
थें मिसातेत स्वतंत्रता व धर्मया अधिकार विया तथें शायद हे
मेगु धर्मो दै ला!

नमो तस्मै भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्य

माँया गुण

कलाया खँ न्यना जेले च्वंहा छ्हा अज्ञातम्हेस्यो माँया गुण लुमंका
च्वँतगु न्ये खः ।

बार गथे जुइ, माम यागु मुण नं ॥

सेवा धायमफु जि नं, ध्व पापी मन नं ॥१॥

गर्भ बास च्वना बले, गुलि दुःख सिया बिल ॥

जित दुःख जुई धका, गुलि म्हुतु म्हाला बिल ॥

अति कष्ट सह याना जन्म भ्यूह्य माम या ॥

भक्ती याय मफु जि नं, ध्व पापी मन नं ॥१॥

खि फाय च्व फाय धाय मसः, उखे थुखे कानाबी ॥

नबो घचा सह याना, हुयका चोबका छोबाबी ॥

ध्वाती थे दुःख सिया, हुके याह्य माम बा ॥

तहल याय मफु जि नं, ध्व पापी मन नं ॥२॥

चिकं चाकं बुइका बी, पित्तु पिका मुले तई ॥

एवा सोया मुसुं ग्हिला, दुःख फुकं तंका छोई ॥

अमृत धारा बुरु खंका, बोलंकुह्य माम या ॥

सेवा याये मफु जि नं, ध्व पापी मन नं ॥३॥

नये त्वने धाय मसः, इले बिले त्वंका वनी ॥

न्ह्यागु ज्याखें याना चोंसां, जि हे तुं लुमंका च्वनी ॥

चाहें न्हिनं जुजु धका, घय घय पुइह्य माम या ॥

भक्ति याये मफु जि नं, थ्व पापी मन नं ॥४॥

छथु निथ मुसु वइ, म्हे ज्यु मदेक धंधा काई ॥

मिखा दंक खोबी तथा, अजि बंघ केना सोई ॥

चोकि होले हाले याना, म्वाका तह्य माम या ॥

भक्ति याये मफु जि नं, थ्व पापी मन नं ॥५॥

न्यादं उमेर दसे निसें आखः बोके थाले याई ॥

ह्योका अनेकं जतन याना इलम कमाई देका बिई ॥

बिबाह कर्म फुक्क याना, लय लय ताइह्य माम या ॥

सेवा याय मफु जि नं, थ्व पापी मन नं ॥६॥

जिगु निमित्त दुःख स्यु स्यु, उमेर नं घल्के जुल ॥

ल्हा तुति सिथील जुया, सने साने मफुत ॥

अले छंगु भरे धका, भर काह्य माम या ॥

तहल याय मफु जि नं, थ्व पापी मन नं ॥७॥

थ्व अन मोल चोला, हानं लिपा दइगु मखु ॥

लाख चौरासी हिल्लु हिला, तरे ज्वीत व्युगु ॥

माया मोह जालं केना, चेत काय मफुत ॥

आः गथे याये दंब, बेर थ न फुइन ॥८॥

Dhamma.Digital

धर्मकीर्ति प्रकाशन

(नेपाल भाषा)

(१) बुद्धया झिनिगु विपाक	(१७) अनत्त लक्खण सुत्त
(२) अभिधर्म भाग-१, २	(२८) बासेट्ठी थेरी
(४) मंत्री भावना	(१९) धम्म चक्कप्पवत्तन सुत्त
(५) ऋद्धि प्रातहार्य	(३०) लक्ष्मी द्यो
(६) योह्य म्हाय्	(३१) महास्वप्नजातक
(७) पञ्चनीवरण	(३२) बाखँया फल भाग- १, २
(८) बुद्ध धर्म, द्वि. सं.	(३४) जातक बाखँ द्वि. सं.
(९) भावना	(३५) राहुलयात उपदेश
(१०) एकताया ताःचा	(३६) अहिंसाया विजय
(११) प्रेमं छु जवी ?	(३७) प्रौढ बौद्ध कक्षा
(१२) कर्तव्य	(३८) मुखम्मह पासा मज्जू
(१३) मिखा द्वि. संस्करण	(३९) बुद्धया अर्थनीति
(१४) बुद्धया अन्तिम यात्रा- १, २	(४०) धम्मण नारद
(१६) चिरत्न गुण स्मरण तृ. सं.	(४१) क्षान्ति व मंत्री
(१७) परिव्राण द्वि. सं.	(४२) उखानया बाखँ पुचः
(१८) कर्म	(४३) पालि भाषा अवतरण
(१९) प्रार्थना संग्रह द्वि. सं.	(४४) मत्ति मिंसा गति भिनी
(२०) बाखँ भाग- १, २, ३, ४, ५	(४५) बौद्ध ध्यान भाग- १, २
(२५) बोधिसत्त्व	(४६) हृदय परिवर्तन
(२६) शाक्यमुनि बुद्ध	(४८) न्हापांयास्ह गुरु मु ? द्वि.

(४६) अभिधर्म	(७३) बुद्ध-जीवनी
(५०) सप्तरत्न धन	(७४) सर्वज्ञ- १, २
(५१) महासत्त पट्टान सूत्र	(७६) धम्मपद व वित्ता
(५२) शान्तिया स्वाथः	(७७) धर्म मसीनि
(५३) चरित्र पुचः भाग- १, २	(७८) दान
(५५) बुद्ध व शिक्षा	(७९) तेमिय जातक
(५६) बौद्ध ध्यान	(८०) धम्मिक सुत्त
(५७) किसान गीतमी	(८१) मध्यम मार्ग
(५८) जप पाठ व ध्यान	(८२) महासीहनादसुत्तं
(५९) लुम्बिनी विरस्सना	(८३) भिम्ह म्हाय व काय
(६०) विश्व धर्म प्रचार देशना-१, २	(८४) भिक्षु जीवन
(६२) योगीया चिट्टी	(८५) भिम्ह मचा
(६३) जातक माला भाग-१, २	(८६) विवेक-बुद्धि
(६५) संनिप्त भावना	(८७) स्वास्थ्य लाभ
(६६) महानारद जातक	(८८) शिक्षा १, २
(६७) पालि प्रवेश भाग- १, १	(९०) दृष्टि व तृष्णा
(६९) चमत्कार	(९१) विपस्सना ध्यान
(७०) मणिचूड जातक	(९२) श्रंगः लाइहा लाखे
(७१) महाजनक जातक	(९३) सत्तिपट्टानभावना
(७२) गृही-विनय त. सं.	(४) गीतम बुद्ध

मुद्रक- ॐ प्रिन्टिङ्ग प्रेस, ॐवहा काठमाडौं । फोन २-२३१२५